Ček. račun plačana v gotovini.
Leto LXX. Št. 114 Ljubljana, petek 21. maja 1937 Cena Din 1.–

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflijeva ulica štev. 5. Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 161

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Antonescu o mednarodnem položaju:

Rumunija ostane zvesta svojim zaveznikom

Rumunija si je z lastnimi sredstvi zagotovila varnost svojih meja in ne misli na nobeno spremembo svoje zunanje politike — V zvestobi do zaveznikov želi dobre odnošaje tudi z vsemi drugimi državami

Bukarešta, 21. maja. br. Pred svojim odhodom v Ženevo na zasedanje sveta Društva narodov je zunanji minister Antonescu sprejel novinarje in jim dal daljšo izjavo, v kateri je med drugim naglasil:

Pred odhodom v Ženevo, kjer bo politično delovanje posebno živahno in zanimivo, vam želim orisati sedanji položaj Rumunije, kakor ga jaz gledam, posebno zato, ker sem poklican, da branim navzven naše bistvene interese.

Rumunija je na srečo država, ki nikakor ne pozna socialnih trenj. Čeprav so se s političnega stališča vršili živahni boji, se je popolnoma ohranila vzajemnost prebivalstva na socialnem in nacionalnem področju. **V finančnem pogledu se sme reči**, da je obnova javnih in zasebnih financ v glavnem končana. Rumunija ima že drugi proračun, ki je dejansko v ravnotežju; državna blagajna je spravila v red svoje velike terjatve v tujini. Leteči notranji dolgovi so urejeni, in zaostanke, ki smo jih imeli v raznih državah, smo plačali v tako kratkih presledkih, da se je tudi zaradi tega kredit naše države dokončno utrdil. Preureditev našega oboroževanja, ki je slej ko prej glavna skrb predsednika vlade, se nadaljuje vztrajno in odločno v čim večjo korist države in politike miru in utrditve našega položaja, ki je in ostane naš nespremenljivi cilj. Naša armada je oskrbljena z novodobnimi tehniškimi sredstvi, ki so ji zagotovljena tudi za bodočnost zaradi preureditve naše vojne industrije, ki smo jo delno tudi na novo ustvarili. Uspehi, ki smo jih dosegli na tem področju se dado obseči v tem kratkem jedrnatem stavku: **varnost naših meja je danes v celoti zajamčena z našimi lastnimi silami**. Naša država s svojimi nedotaknjenim redom s čvrstostjo naših financ, rednim in cvetočim gospodarskim življenjem, ki ima razen tega dobro pripravljeno in dobro oskrbljeno vojsko, je ponosna na svoje nerazrušljive zveze s Francijo, Poljsko. Malo antanto in Balkansko zvezo, zanese se sama naše in ima popolno zaupanje v svojo bodočnost. Naša država dela trdno in odločno za svojo notranjo utrditev in ve da ji to daje spodbudo da poveča svoj ugled v tujini. V takšnem notranjem položaju, kakršnega sem vam pravkar orisal, je naravno da je tudi

zunanji položaj Rumunije

prav tako zelo ugoden. Po zaslugi svoje lojalne politike, ki gre naravnost po svoji poti, po zaslugi svojih tako čvrstih zvez, po zaslugi prijateljstev in simpatij, ki so nam dragocene, in s pomočjo prijateljskih zvez, ki jih nameravamo sklenjti z vsemi državami, si je rumunski narod zagotovil v družbi drugih narodov čvrst položaj, ki mu ga nihče ne more vzeti. Želim pri tej priložnosti poděrtati kako srečni smo bili, da smo mogli zadnjič sprejet v Bukarešti odlična ministra zunanjih zadev Poljske in Turčije, Becka in Ruždi Arasa. Ta obiska sta imela značaj potrditve trajnih zvez in prijateljstva, ki so nam posebno dragocene. To ne pomeni nikakor in

v nobenem pogledu spremembe smernic naše zunanje politike

ne spremembe naših zvez, ki so in ostanejo čisto obrambne in nenaperjene proti nikomur. To dejstvo posebno poudarjam, in sicer zato, ker so nekateri tuji listi prinesli razne komentarje o Beckovem obisku v Bukarešti. Ni potrebno še enkrat ponoviti, da sva z Beckom na najinih sestankih proučila mnogo vprašanj, ki jih postavlja na dnevni red naša zveza na raznih področjih, tako vprašanja gospodarske izmenjave blaga, finančno razmerje, umstvene zveze, tujskoprometni problemi itd. Niti za trenutek pa nisva govorila o tem, da naj se karkoli spremene osnovne naše zveze ali pa njeni cilji. Nikakor ni bilo niti besedice govora o tem, da bi se sklenila kakšna vojaška zveza. G. Beck prav tako ni ničesar predlagal o kakršnemkoli posredovanju in ni omenil nikake misli, ki bi se tikala našega razmerja do Italije Madžarske ali Bolgarije. Ne morem si kaj, da ne bi pri tej priložnosti izrekel globoko obžalovanje nad tem, da se je vršila tendenčna propaganda glede na neki dogodek, ki ni dal za to prav nikakega povoda.

Nikakor nimam namena orisati vam danes v podrobnostih celotni položaj naše države. Želel sem samo poděrtati dve glavni točki: 1. da smo država, ki stopa po poti pravega napredka in katere blagostanje se razvija v miru, in 2. da ostanemo zvesti našim zvezam in da želimo imeti prijateljske zveze z vsemi državami, posebno pa z našimi sosedami. Te zveze ostanejo v okviru pakta DN, ki se nam zdi potrebno za organiziranje miru in ki mu ostanemo v popolni meri zvesti.

Po izjavi novinarjem, je zunanji minister Antonescu odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih zastavili.

Oboroževanje Madžarske

Kar se tiče oborožitve Madžarske, je Antonescu opozoril na skupno izjavo držav Male antante, ki je bila objavljena 14. novembra 1936. Takrat smo samo opozorili na izjavo iz meseca maja 1933, ko smo rekli, da priznamo pravico do oborožitve na podlagi enakopravnosti, vendar samo sporazumno z vsemi državami in pod pogojem, da Madžarska da zadostno jamstvo za skupno varnost.

Odnošaji do Italije

Na vprašanja o razmerju do Italije je Antonescu rekel, da vežejo rumunski narod na Italijo stare vezi latinskega sorodstva in prijateljstva. Vse naše sedanje odnošaje preveva iskrena simpatija in na tem temelju se lahko vse samo še lepše razvija.

Obisk v Parizu

Na vprašanje o odnošajih do Francije je Antonescu rekel, da se je v enevi sestal večkrat s prijateljem Delbosom. Dne 29. maja bom prišel v Pariz, da se udeležim otvoritve rumunskega paviljona na razstavi in še neke proslave na Sorboni, ki je prirejena v spomin Brianda. Moje bivanje v Parizu bo na žalost le kratko, ker me kličejo nujni posli. Vendar pa bom srečen, da bom videl Bluma in njegove sodelavce. Naši razgovori so že v decembru pokazali, kako trdne so vezi, ki nas vežejo. Vse sloni na skupni želji, da se ohrani mir.

Rumunski prestolonaslednik obišče Varšavo

VARŠAVA, 21. maja. AA. Pat: Rumunski prestolonaslednik vojvoda Mihael odide 24. maja v Varšavo, kjer bo gost predsednika republike. Naslednji dan dne 25. maja se bo v Bjelinah udeležil velike mladinske manifestacije, ki bo prirejena njemu na čast. Zvečer se nato vrne v Bukarešto.

Španija na dnevnem redu v Ženevi

Kislo jabolko, ki se ga vsi otresajo — Španija zahteva sankcije proti vsem, ki se vmešavajo

Ženeva, 21. maja. AA. Na 97. zasedanju sveta DN bo zastopanih osem zunanjih ministrov. Zasedanje se začne v ponedeljek in se ga bodo udeležili zunanji ministri Eden, Delbos, Antonescu, Sandler, Ruždi Aras, Litvinov in Munters.

Ženeva, 21. maja. r. Tajništvo Društva narodov je objavilo brzojavko, ki jo je poslal novi zunanji minister španske vlade Giral. V svoji brzojavki zahteva španski zunanji minister, naj svet Društva narodov o priliki svojega zasedanja, ki se prične v ponedeljek, prouči položaj Španije in se zlasti bavi z vmešavanjem tujih držav v španske notranje zadeve. Razprava o tem vprašanju se je začela že na zasedanju sveta Društva narodov decembra 1936, je pa bila na intervencijo nekaterih velesil prekinjena z obljubo, da pride na dnevni red na prihodnjem rednem zasedanju. Generalno tajništvo Društva narodov je pristalo na zahtevo španske vlade in je španski problem stavljen na dnevni red tokratnega zasedanja.

Za glavnega delegata Španije je bil določen bivši zunanji minister Del Vayo, ki je že odpotoval preko Pariza v Ženevo. Španska vlada zlasti zahteva, da se prouči pošiljanje rednih čet s strani nekaterih držav na pomoč generalu Francu, kar smatra španska vlada za grobo kršitev suverenosti Španije in za nedopustno vmešavanje v španske notranje zadeve, ker so s tem te države stopile v vojno stanje proti legitimni španski vladi.

V ženevskih krogih so glede tega dokaj rezervirani in se boje, da bi mogla razprava o tem vprašanju dovesti do novih nesoglasij in komplikacij. Zato je verjetno, da bodo vso stvar znova odgodili in prepustili londonskemu odboru, da potolaži špansko vlado. Ne glede na to pa zatrjujejo, da se bodo v Ženevi začeli diplomatski razgovori o morebitni skupni posredovalni akciji za dosego premirja. Nadejajo se, da bodo za ta načrt pridobili tudi novo špansko vlado.

V Parizu so presenečeni

Pariz, 21. maja z. Zahteva španske vlade, naj svet Društva narodov razpravlja o španskih problemih, je izzvala v francoskih vladnih krogih veliko presenečenje. V Parizu so mnenja, da je Društvo narodov že na zadnjem zasedanju izročilo vso zadevo londonskemu odboru, ki je edini sedaj pristojen, da razmotriva o španskih dogodkih. Francija se bo zato upirala zahtevi, da bi se v Društvu narodov vršila debata o španskih obtožbah. Isto mnenje zastopa tudi angleška vlada, ki je mnenja, da bi utegnila taka razprava pokvariti vse izglede na posredovalno akcijo v Španiji.

Bela knjiga španske vlade

Pariz, 21. maja. AA. Havas. Bivši zunanji minister del Vayo je z letalom odpotoval včeraj v Pariz. Iz Pariza odide v Ženevo, kjer bo izročil svetu DN belo knjigo španske vlade.

Spor med pretendenti na španski prestol

Havana, 21. maja. AA. Havas: Nedavno je bivši španski kralj Alfonz XIII. izjavil, da bo odtegnil podporo mesečnih 500 dolarjev svojemu sinu grofu Cavadongi, če bi se še enkrat oženil. Grof Cavadonga pa je očetu odgovoril takole: Poročil se bom z gospodično Marto Rocafor brez ozira na stališče mojega očeta. Moja usoda je sedaj v rokah generala Franca. Mnenje moje rodbine ima torej le malo pomena.

„Krompirjev Janez" se ne da preplašiti

London, 21. maja. AA. Havas: Po vesteh iz Liverpoola je parnik »Mary Levelin« sedaj v Aleksandriji, kjer naklada žito za Bilbao. Kapitan tega parnika je znani »krompirjevi Janez«. To ime si je pridobil, ker je zadnjič prvi s tovorom krompirja prodrl blokado pred Bilbaom. Sedaj so spremenili ime parnika, ki se bo odslej imenoval »Kelwin«.

Angleški demanti

London, 21. maja. z. S strani frankovcev so se včeraj razširile vesti, da je angleška vlada pozvala angleške trgovske ladje, naj nemudoma zapuste bilbaosko luko. Danes je objavilo zunanje ministrstvo komunike, v katerem te vesti odločno zavrača kot docela neresnične. Angleška vlada ni v ničemer spremenila svojega stališča in bo slej ko prej nudila trgovskim ladjam na odprtem morju vso potrebno zaščito. Prepušča pa kapetanom posameznih ladij, da sami presodijo, ali je potovanje v Bilbao priporočljivo ali ne.

Ostavka treh ministrov v Sofiji

Sofija, 21. maja. AA. Snoči so trije ministri podali ostavko. Odstopili so trgovinski minister Velev, poljedelski minister Vasiljev in pravosodni minister Karadjozov. Kjuseivanov je izjavil novinarjem, da bo kralj že danes dopoldne podpisal ukaz o imenovanju treh novih ministrov.

Abesinska vojna je stala 12 milijard lir

RIM, 21. maja. AA. Na današnji seji poslanske zbornice je podal finančni minister Thaon de Revel izčrpno poročilo o finančnem položaju Italije. Največje zanimanje je zbudilo utemeljevanje izdatkov za abesinsko vojno. Po tem poročilu se je v tej vojni, torej do 30. junija lanskega leta izdalo okoli 12.111 milijonov lir.

Kupujte domače blago!

Baldwinov poslovilni govor

S pesimizmom se umika iz političnega življenja — V vladi ne bo večjih sprememb

London, 21. maja. tr. Ministrski predsednik Baldwin bo, kakor je bilo že dolgo napovedano, podal ostavko. V soboto bo sprejet v avdijenci pri kralju Jurju. Po angleškem običaju bo o priliki svojega odstopa predlagal kralju za naslednika sedanjega finančnega ministra Neuvilla Chamberlaina. Kakor zatrjujejo, v vladi ne bo prišlo do večjih izprememb. Na mesto finančnega ministra bo imenovan sedanji notranji minister sir John Simon, za notranjega ministra pa bo imenovan Kingsley Wood. Razen tega bo morda še sedanji trgovinski minister Runciman zamenjal resor. Vsi ostali ministri bodo ostali na svojih mestih.

Baldwin je imel včeraj svoj poslovilni govor. Naglasil je, da se namerava popolnoma umakniti iz političnega življenja, ker čuti težo let in ni več dorasel nalogam aktivnega politika. Razmotrivajoč o splošnem položaju na svetu je Baldwin izjavil, da je danes težko reči, ali naj ob zaključku svojega političnega udejstvovanja beleži ustanovitev Društva narodov in sklenitev versajske mirovne pogodbe v dobro ali ne. Pred dvajsetimi leti bi bil to vsekakor storil, danes pa o tem resno dvomi, ker sta obe ti dve ustanovi prinesli samo razočaranje. Danes je na svetu takšen položaj, da nimamo ne vojne, ne miru. Vse pa je do zob oboroženo in čaka budno na straži. Za vsakega vojaka, ki je padel v svetovni vojni, je poskrbljeno za nadomestek, a za vsako sestreljeno vojno letalo jih je danes dvajset. To je precej melanholičen odgovor in rezultat dvajsetletnih mirovnih prizadevanj. Najbolj žalostno pa je, da še danes označujejo mir za sanje in vojno za ideal modernega človeka. Vendar pa je upati, da se bo svet končno verdarle streznil in se strnil v složno sodelovanje. Prizadevanje odgovornih državnikov more slej ko prej stremeti za tem ciljem, ki edini lahko zagotovi svetu trajen mir.

Tehnološko obrtni muzej v Ljubljani

Ljubljana, 21. maja.

Pri banu dr. Natlačenu se je danes ob 11. zglasila večja deputacija gospodarstvenikov, ki jo je vodil predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin in mu predložila osnutek Tehnološko-obrtnega muzeja, ki naj ga dobi Ljubljana čim prej. Ideja ni nova, saj se naši trgovski, obrtniški in industrijski krogi že mnogo let bavijo z načrtom, da se osnuje ta prepotrebna ustanova, ki pa naj ob podpori mestne občine ter banovine dobi v kratkem tudi svoje lastno poslopje. Po lanskoletni gozdarski in lesni razstavi na velesejmu je ponovno vznikla zamisel čim prej ustanoviti ta muzej in je tudi veliko materijala že na razpolago. Materijal bi sproti pritekal iz raznih razstav na velesejmu. Bivša samouprava in banovina sta svojčas že določili za zgradbo muzeja lep travnik, nasproti Trubarjevega spomenika, na včerajšnjem sestanku v zbornici za TOI pa je bil določen drug prostor in sicer na velesejmišču. Sestanek v zborničnih prostorih je vodil predsednik g. Ivan Jelačin, udeležili so se ga pa med drugimi tudi zbornični svetniki gg. Ivan Ogrin, Josip Rebek, Karel Kavka, dr. Ciril Pavlin in Karel Čeč. Dalje univ. prof. dr. Kral, inž. Gostiša ter dr. M. Rebek, Franc Hajnrihar za lesno industrijo, ravnatelj velesejma dr. Milan Dular, inž. Pečenko za komite tehničnega dela, inž. Nagode, Janez Brilli za diplomirane tehnike ter tajnik zbornice dr. Pless. Predsednik Ivan Jelačin je orisal predzgodovino dela za ustanovitev tehnološko-obrtnega muzeja, nakar je bilo sklenjeno, da se ustanovi društvo za tak muzej. V kratkem bodo pripravljena pravila, nakar se bo vršil ustanovni občni zbor.

Zgradba muzeja bo veljala približno 7 do 8 milijonov in je zamišljena kot nekaka pročelna stavba preurejenega velesejmišča. V muzeju bodo predavalnice, strokovna knjižnica, pa tudi razne strokovne šole, kakor Probuda itd.

Minister dr. Spaho na Poljskem

Varšava, 21. maja. AA. Jugoslovenski prometni minister si je včeraj v motornem čolnu ogledal vse naprave v Gdinji v pristanišču. Ravnatelj pomorskega oddelka Modjenski je nato priredil njemu na čast kosilo, ki se ga je udeležil tudi generalni komisar za Poljsko v Gdansku Hodački. Nato je g. Spaho obiskal še ribiško pristanišče Vjelko. Dr. Spaho in ravnatelj Naumović sta nato obiskala še Gdansk, zvečer ob 19. uri pa sta se zopet vrnila v Gdinjo, kjer so priredili poljski uradni zastopniki banket na čast jugoslovenskemu prometnemu ministru. Ob 22 uri je dr. Spaho odpotoval nazaj v Varšavo. Zastopniku poljske tiskovne agencije je izjavil, da presega vsa njegova pričakovanja, kar je videl v Gdinji.

Proti zlorabi tiska

Dunaj, 21. maja. AA. Včeraj se je na Dunaju začel posvet lastnikov listov, ki so združeni v organizaciji »Fiades«. Tudi Jugoslavija je bila zastopana. Na dnevnem redu je tudi vprašanje, kako preprečiti v tisku lažnivo gonjo. Zastopnik Jugoslavije Tanović, urednik »Politike« in predsednik organizacije Richman sta dolgo govorila o tej zadevi.

Politični obzornik

Jugoslovenski kulturni klub v Beogradu

Ob veliki udeležbi prosvetnih, kulturnih in nacionalnih delavcev je bil te dni v Beogradu osnovan Jugoslovenski kulturni klub. Zborovanje je v imenu sklicateljev otvoril univ. prof. dr. Ivan Djaja, na čegar predlog je bil izvoljen za predsednika dr. Štefan Sagadin, predsednik Državnega sveta, kar je bilo sprejeto z viharnimi ovacijami. Dr. Djaja je imel pri tej priliki daljši govor, v katerem je med drugim dejal:

Naš klub je po naši zamisli predvsem jugoslovenski. To, kar je bilo v teku zgodovine ideal naraščaja, je danes smisel našega življenja in v tem pogledu ne poznamo nobenih omejitev, pa naj pridejo s katerekoli strani, niti nas ne morejo omajati kakršnakoli razočaranja. Tej veliki ideji, ki smo jo sprejeli od svojih prednikov, bomo vedno ostali zvesti. Mi se držimo jugoslovenskega imena, ker to ime, kakor je rekel Rački, niti ne dira v plemenske posebnosti, niti ne žali plemenskih čustvovanj. Zato naj bo to ime skupna zastava, okrog katere naj se v edinstvu vsi združijo na prosvetnem poprišču. To ime je bilo in je kamen spodtike samo nasprotnikom naše narodne zajednice in tesnogrudim plemenskim zanešenjakom.

Po svojih nalogah bo naš klub kulturen, kar pomeni, da stoji iznad dnevne politike ter da ima za cilj združitev vseh Jugoslovenov brez ozira na njihovo politično opredelitev. Pred vsem je kultura splošna dobrina človečanstva. Kultura gre preko meja velikih držav in narodov. Kako bi si pač mogli zamisliti našo kulturo, če bi ji naj celo meje naše države bile preširoke in bi se morala cepiti na pokrajinske in plemenske kulture. Tako pojmovanje kulture bi bila največja nevarnost za samo kulturo.

Prepričani smo, da vsako kulturno delo v naši državi mora imeti v vidu vso našo državo, a ne samo to, nego tudi ves naš narod, pa naj živi kjerkoli. Dočim še moremo razumeti nekatere politične plemenske razdvojenosti, smatramo, da na polju kulture ne more biti nobene razdvojenosti in da bi bil vsak poizkus, da se kultura podredi partikularizmu, bil neprirodna in velika ovira za naše narodno življenje in napredek. Vprašanje naše splošne jugoslovenske kulture ni samo vprašanje našega kulturnega napredka, marveč tudi naše nacionalne bodočnosti. Treba je upoštevati, da to, kar spaja in tvori silo naroda, to je njegova skupna kultura. Oni, ki žele mesto enotne in močne jugoslovenske kulture razdvojene plemenske kulture, so nesposobni, o tem smo prepričani, za dostojno in samostojno življenje in naj nikar ne vstopajo v naš klub.

Da se Jugoslovenski kulturni klub osnuje baš v Beogradu, ima svoj poseben pomen in značaj. To dokazuje, da je oni Beograd, ki se je vedno znal ogrevati za plemenite in nesebične ideje najširšega jugoslovenstva, da je ta Beograd vedno živ. Breograd je tudi kot prestolnica nekdanje Srbije in kot prestolnica Jugoslavije dokazal i z dejanji i z žrtvami, da je po svojem čustvovanju in po svoji duši zares jugoslovenski. To je Beograd, kjer je med prvimi borci za jugoslovenski preporod vsega jugoslovenstva razvijal svojo akcijo »Slovanski jug«. To je Beograd, ki kot prestolnica Jugoslavije vedno sprejema z enakimi jugoslovenskim čustvi vse sinove jugoslovenskega naroda, Beograd »uedinjene omladine srpske«, Beograd balkanskih vojn in Beograd osvobodilne vojne. To je razlog, zakaj se osnuje Jugoslovenski kulturni klub, ki ima samo nadaljevati svetle tradicije jugoslovenskih borcev.

Po govoru dr. Djaje, ki je bil sprejet z velikanskim odobravanjem in pritrjevanjem, so bila sprejeta pravila kluba in izvoljen začasni odbor, v katerem so dr. Stefan Sagadin, dr. Ivan Djaja, Dušan Popović, Viktor Novak, Jovan Tošković, Lulkica Bošković, Vasilj Popović in mnogi drugi ugledni jugoslovenski javni delavci.

Nadškof dr. Stepinac o komunizmu

Zagrebški nadškof dr. Stepinac je odredil, da se v vseh zagrebških cerkvah jutri in pojutrišnjem drže pridige o pokori. Pri tem se sklicuje na papeževo okrožnico, s katero je papež opozoril na komunistično nevarnost za ves človeški rod. Nadškof dr. Stepinac naziva komunizem za kazen božjo, ki je prišla zaradi tega, ker so ljudje prezirali in gazili božje zakone. Zato so se izpolnile besede svetega pisma »greh unesrečuje narode«. Dr. Stepinac je odredil s posebno okrožnico, naj duhovščina pozove vernike, da v čim večjem številu prejmejo sv. zakramente. Dne 22. t. m. bo velika procesija po Zagrebu ob 10. zvečer. V katedrali bo imel potem nadškof sam pridigo o komunizmu.

Borzna poročila.

Curih, 21. maja. Beograd 10, Pariz 19.51, London 21.61, Newyork 437.25, Bruselj 73.75, Milan 23.025, Amsterdam 240.55, Berlin 175.75, Dunaj 81.50—81.80, Praga 15.26, Varšava 83, Bukarešta 3.25.

Zborovanje Zveze gostilničarskih zadrug

Nad 250 delegatov je solidarno manifestiralo za pravice gostilničarskega stanu

Kranj, 20. maja.

V Kranju je bilo danes izredno živahno, saj so se zbirali v mestu delegati in udeleženci zborovanja Zveze gostilničarskih združenj iz vseh krajev Slovenije. Okoli 250 udeležencev je napolnilo veliko dvorano Narodnega doma, kjer jih je okrog 10. pozdravil predsednik g. Ciril Majcen, ki je otvoril občni zbor. Poseben pozdrav je veljal številnim predstavnikom oblasti, raznih organizacij in ustanov. Z občnega zbora je bila poslana udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., pozdravne pa knezu namestniku Pavlu, ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviću, notranjemu ministru dr. Korošcu, finančnemu ministru dr. Letici, ministru za trgovino dr. Vrbaniću, banu dr. Natlačenu in dr. Krpanu, načelniku v ministrstvu trgovine.

Občnega zbora se je udeležilo 46 od 51 v zvezi včlanjenih društev, ki so bila zastopana po 250 delegatih. Bil je to pravi parlament slovenskega gostilničarstva. Po uvodnih formalnostih je zborovalce pozdravil sreski načelnik dr. Lipovšek kot zastopnik bana, nato pa je predsednik dr. Majcen v daljšem govoru temeljito orisal položaj slovenskih gostilničarjev. Poudarjal je, da je imel splošni mednarodni gospodarski položaj tudi velik vpliv na naše razmere. Opažati je zlasti obubožanje kmečkega in delavskega stanu, ki sta glavna konzumenta gostilničarja. V svojem govoru je utemeljeval zahtevo po regulaciji plač, udeležbo Slovenije pri javnih delih, enakopravnost v kreditih in dajatvah in ostro je tudi grajal šušmarstvo ter nelegalno trgovino, ki se spričo težkih razmer vedno bolj širita. Zvezina uprava je dosegla nekaj prav lepih uspehov, tako pavšaliranje trošarine pri alkoholnih pijačah za dravsko banovino, posebno pažnjo je pa posvečal odbor tudi raznim vprašanjem glede obdavčenja gostilničarskega stanu in je dosegel nekaj stvarnih uspehov v reklamacijskem odboru.

Prva gostinska razstava v Ljubljani je prav lepo uspela. Predsednik je nato tudi obravnaval zakon o točilni taksi, o minimalnih mezdah, o novelizaciji obrtnega zakona, uredbo o turizmu in naposled še volitve v Zbornico za TOI, kjer so bili na podlagi sporazuma izvoljeni strokovnjaki na polju gostinstva. Zveza je tudi pospeševala tujski promet. Predsednik je tudi odločno proti uvozu vina v dravsko banovino, saj ga lahko sami izvažamo. Država bi se morala pobrigati za večji izvoz naših vin. Na koncu se je zahvalil vsem odborom gostilničarskih združenj, poudarjajoč, da je le v močni stanovski organizaciji zaščiten gostilničarski stan.

Ravnatelj g. Peteln je v svojem poročilu med drugim omenil, da je pri Zvezi včlanjenih 51 združenj s 4908 člani. Med letom je umrlo 62 članov in 25 članic. Novih koncesij je bilo izdanih 42, opuščenih pa 153.

V imenu mesta Kranja je zborovalce pozdravil župan g. Česenj, nato je govoril zbornični svetnik g. Miro Peterlin, katerega govor je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Ravnatelj g. Petelin je podal obračun za l. 1936. Med drugim je navajal, da znaša zaostanek na članarini še vedno 55.000 Din, kar pa ni krivda pisarne. Na predlog g. Dolničarja je bila pisarni kakor občnemu zboru izrečena zaupnica, nato pa je bil soglasno sprejet proračun za l. 1937. Obenem s proračunom je bilo odboru tudi izglasovano pooblastilo, da sme ožji odbor banovinske zveze zaradi nesoglasja z državno zvezo zadržati plačilo članarine v znesku 12.000 Din, dokler ta spor ni poravnan. V nasprotnem primeru lahko zveza izstopi iz državne zveze. V nadzorni odbor za l. 1937 so bili izvoljeni gg. Franc Kramar, Julij Zupan in Leopold Zupančič, vsi iz Ljubljane. Sledili so samostojni referati Jožeta Vrhunca z Bleda, ki je govoril o gostinstvu in tujskem prometu v dravski banovini, g. Verliča iz Ptuja o gostinskem šolstvu in zbor. svet. g. Peterlina o gostinskih podjetjih in davčni politiki.

V imenu Zveze tujskoprometnih društev je pozdravil zborovalce ravnatelj dr. Žižek, poudarjajoč važnost tesnega sodelovanja obeh organizacij, katerih interesi so skupni. Svetnik g. Hvastja je kot zastopnik železniške direkcije obljubil, da bo tudi železniška uprava pospeševala tujski promet. Nato so govorili še g. Lesič o šolstvu in vzgoji naraščaja, posl. Šemrov o gostilničarsik organizaciji, g. Cerer o delu zvezine uprave, g. Šlibar o pečatenju sodov, o pregledu lokalov, g. Lovrenčič o prenosu koncesije na sina in o vprašanju gostilničarske pivovarne v Laškem.

Vsem govornikom se je predsednik g. Majcen iskreno zahvalil ter nato prečital številne pozdravne brzojavke. Sklenjeno je bilo, da se vrši prihodnja skupščina v Brežicah. Sprejeta je bila naslednja resolucija:

Gostilničarji, zbrani na IV. občnem zboru Zveze združenj v Kranju dne 20. maja: 1. pozdravljajo uredbo kr. vlade in apelirajo na g. bana, naj se uvede stroga kontrola, 2. ugotavljajo, da so v primeru z drugimi stanovi preobdavčeni, 3. še vedno posegajo šušmarji v njih pravice pri oddaji sob, prodaji jedi itd., 4. ugotavljajo, da se pri izdaji novih koncesij premalo upošteva krajevna potreba, 5. zahtevajo izvedbo javnih del in tudi izboljšanje cest, 6. odpre naj se zopet denarni obtok in kredit.

Občni zbor, ki je potekel v najlepši harmoniji, je bil nato zaključen.

Dobra sadna letina se nam obeta

Slovenija dobi okrog 50 milijonov za sadje, če je letina dobra

Ljubljana, 21. maja.

Bojazen, da bo letošnja sadna letina slaba, če bi trajalo slabo vreme ves čas cvetenja drevja, je bila upravičena, k sreči se je pa vreme popravilo še dovolj zgodaj, ko še niso cvetele jablane, nekatere vrste hrušk, češplje itd. Dosedanji izgledi so zelo razveseljivi in če bo vreme ugodno tudi med letom, bo letošnja sadna letina res dobra.

OKRAJI, KJER BO SADNO DREVJE DOBRO OBRODILO

Na splošno kažejo jablane prav dobro skoraj v vsej banovini. Obeta se, da bodo jablane obrodile prav dobro v naslednjih srezih: Brežice, Črnomelj, Konjice, Kranj, Laško, Litija, Ljubljana mesto in okolica, Ljutomer, Logatec, Maribor desni breg in Šmarje pri Jelšah.

Prav dobro bodo obrodile hruške v srezih: Celje, Črnomelj, Dravograd, Gornji grad, Kočevje, Litija, Ljubljana mesto in Maribor desni breg.

Češnje bodo prav dobro obrodile v srezih: Črnomelj, Gornji grad, Konjice, Kranj, Litija, Logatec, Maribor desni breg, Radovljica in Slovenjgradec.

Prav dobro bodo obrodile češplje in slive v srezih: Kočevje, Konjice, Kranj in Litija.

Marelice bodo obrodile prav dobro samo v srezih Laško in Slovenjgradec, breskve pa v črnomeljskem in slovenjgraškem srezu.

Jablane, ki kažejo sicer prav lepo skoraj v vseh okrajih, bodo obrodile nekoliko slabše, vendar pa še vedno dobro, v srezih: Celje, Dol. Lendava, Dravograd, Gornji grad, Kamnik, Krško, Maribor levi breg, Novo mesto, Murska Sobota, Ptuj, Radovljica, Slovenjgradec in Škofja Loka.

SLABŠE BODO OBRODILE HRUŠKE

Izmed sadnega drevja so letos najslabši nastavki pri hruškah, ki so pa še vendar razmeroma dobri v srezih Brežice, Slovenjgradec in Škofja Loka.

Slabo bodo obrodile češnje v srezih Brežice, Dravograd in Ljubljana mesto in okolica — žalostna vest za meščane! — vendar bo letina še vedno srednje dobra.

Češplje in slive so odcvetele v slabem vremenu in slaba letina se nam obeta v srezih Maribor desni breg, Brežice, Ljubljana mesto in Škofja Loka.

Najslabše bodo obrodile marelice v dravograjskem srezu, koliko jih je pač tu, dočim se obeta v drugih srezih razmeroma dobra letina. Breskve kažejo slabše v vseh ostalih srezih, razen v navedenih, ker se je plod po cvetenju precej osul.

Za oreh še ni mogoče napovedati točne prognoze, ker nastavka še ni, vendar na kaže, da bo tudi orehova letina dobra.

SADJARSTVO ZELO VAŽNA KMETIJSKA PANOGA

Da je sadjarstvo v resnici pomembna kmetijska panoga, so se prepričali že mnogi kmetje, odnosno sadjarji zlasti zadnja leta, ko se je kazal velik zastoj v drugih panogah. Če pomislimo, da ob dobri sadni letini, kakršna se nam obeta letos, dobi Slovenija okrog 50 milijonov za sadje, to se pravi približno toliko, kolikor ji donaša tujski promet, moramo prištevati sadjarstvo med pomembne gospodarske panoge. Pač pa je bil marsikdo razočaran lani, ker smo izvozili samo okrog 400 vagonov sadja. V začetku se je obetala dobra sadna letina, pozneje je pa deževje vse pokvarilo.

Kako živo se oklepajo kmetje sadjarstva čedalje bolj, kaže že to, da v Sloveniji nasadimo okrog četrt milijona sadnih dreves na leto. Zasebniki vzgoje 200.000 drevesc, banovina pa 60.000.

POZOR, BELOKRANJCI!

Bela Krajina ima zelo ugodno podnebje za sadjarstvo, zato bi Belokranjci lahko postali še boljši sadjarji. Predvsem bi bilo potrebno, da bi začeli gojiti zgodnje vrste črešenj, ki bi bile zrele že do 20. maja in ki bi jih prav lahko vnovčili. Prav tako bi se morali Belokranjci čim bolj oprijeti precepljanja kostanja, da bi pridelovali žlahtni kostanj (maroni). Ta sadež je zelo dober trgovski artikel in igra lahko veliko vlogo tudi kot hranilo prebivalstva. Razen tega je pa tudi kostanjev les zelo dober. Najvažnejše pa je, da se Belokranjci oklenejo gojitve žlahtnega kostanja zato, da bodo odpravili praprotišča, ki so prava nesreča za Belokrajino. Belokranjci imajo praprotišča zaradi stelje; kjer so praprotišča, ne rase ničesar, razen praproti, s čimer se zelo zmanjšuje površina v resnici kultiviranega zemljišča, bodisi gozda, ki daje les in steljo, kostanjev gozd pa daje še sadež, bodisi površina polj. Z »napravljanjem« stelje na praprotiščih imajo Belokranjci tudi več dela kakor bi ga imeli, če bi kratkomalo nagrabili listje pod kostanji.

Lani so belokranjski maroni prvič obrodili in izkazalo se je, da si Belokranjci lahko zelo mnogo obetajo od gojitve žlahtnega kostanja. Zadnja leta kmetijski oddelek banovine zelo propagira precepljanje kostanjev s cepiči maronija iz Istre in Primorja. Razdali so že okrog 20.000 cepičev. Za precepljanje kostanjev je zlasti veliko zanimanje v štajerskih vinorodnih krajih. Posebno marljivi so sadjarji iz Podplata pri Rogaški Slatini, kjer so precepili že mnogo kostanjev.

SUŠITE SADJE

Zelo hvaležna naloga je tudi propaganda za zidanje modernih sušilnic sadja. Pri nas kmetje še ne vedo ceniti velike vrednosti pravilno sušenega sadja, in sicer žlahtnega sadja, ne samo tepk. V nekaterih pokrajinah, kjer je sadjarstvo že tradicija, sicer suše sadje in suše ga nekoliko povsod, kjer ga pridelujejo, toda za to nimajo pravih sušilnic. Lani je bilo v naši banovini sezidanih z javnimi podporami 30 modernih sadnih sušilnic, ki lahko suše po 300 kg sadja hkrati. Zdaj dajejo na banski upravi načrte za sušilnice, in sicer jih lahko dobe interesenti zastonj. Opozoriti je treba na velik pomen sušilnic za sadje tudi zaradi tega, ker v njih lahko sušimo ne le sadje, temveč tudi gobe in sočivje. Tako n. pr. v Domžalah suše paradižnike in jih tako konzervirajo za zimo. V sušilnicah pa lahko konzervirate tudi stročji fižol, ki je tudi dobrodošel na jedilnem listu pozimi.

SKLADIŠČA ZA SADJE

Da se bo lahko sadjarstvo razvilo še mnogo bolj, so potrebna zlasti skladišča za sadje. Skladišča bodo silno mnogo koristila sadjarjem, ker jim bo z njimi omogočeno, da bodo lahko ohranili čim več sadja in da ga bodo tudi lahko dražje prodali. Sadjar mora jeseni prodajati sadje poceni, ker ga ne more shraniti in bi se mu sicer pokvarilo. Zdaj zida banovina prvo skladišče za sadje v šolske namene v Mariboru. To skladišče bi naj postalo vzor drugim skladiščem, ki jih bodo začeli kmalu zidati. Najbrž bosta sezidani dve že letos, in sicer v ptujskem in dravograjskem okraju. Na banski upravi že izdelujejo načrte.

Jeseni, proti koncu oktobra, se nam obeta v Mariboru prva banovinska sadna razstava in sadni sejem. Razstava bo podala popolno sliko našega sadjarstva. Razstavljeno bo popolno razstavno gradivo in ne le sadje. Najbrž bo ob tej priliki tudi vsedržavni sadjarski kongres v Mariboru.

Kamniška podružnica SPD

Kamnik, 20. maja.

Po dolgem času se je končno z dvomesečno zamudo vršil v sredo 19. t. m. ob 20. v dvorani Narodne čitalnice občni zbor kamniške podružnice SPD, katerega se je udeležilo izredno veliko število članstva. Občni zbor je otvoril ob 20.30 predsednik podružnice g. dr. France Trampuž, ki je pozdravil navzoče in prešel takoj na dnevni red, to je poročila funkcionarjev. Iz teh poročil posnemamo, da je bilo delovanje podružnice v preteklem poslovnem letu precej živahno. V projektu so bila razna dela, kot zgradba zavetišča na Podih in turistovske poti na Krvavec, kar se pa zaradi skromnih denarnih sredstev, s katerimi podružnica razpolaga, ni moglo izvršiti. Podružnica je prosila osrednji odbor SPD v Ljubljani za pomoč pri teh delih, ni pa našla odziva. V bodočem poslovnem letu se bo delo podružnice organiziralo v odsekih in sicer alpinskem, fotoamaterskem in reševalnem, ki so bili ustanovljeni na pobudo opozicije. Podružnica šteje 110 članov. V teku leta je pristopilo 36 novih članov. Blagajna izkazuje okrog 15.000 Din gotovine, ki je delno zamrznjena kot vloga v Mestni hranilnici deloma pa je naložena v Poštni hranilnici. Revizijski odbor je našel vse knjige v najlepšem redu in predlagal odboru absolutorij, kar je bilo soglasno sprejeto.

Pri debati se je kot prvi oglasil k besedi g. dr. Dominik Žvokelj, ki je izjavil, da je z zanimanjem zasledoval dogodke in spremljal borbo kamniške mladine in da ga zelo veseli, ker je prišlo do sporazuma ter je uprava pravočasno spoznala pobudo mlajše generacije. To bo rodilo uspeh pa čeprav realizira ta mladina samo 20 odstotkov vseh obljub. Opozarjal je na dogodke, ki ustvarjajo nerazpoloženje, kot je n. pr. sprejemanje novega članstva (neki novi član je namreč že dobil legitimacijo, pa mu je bilo naknadno sporočeno, da na seji odbora ni bil sprejet za člana). Dalje je obrazložil pomen te revolucije, ki je v tem slučaju tipično kamniška. Obregnil se je ob trobentača, ki je o sporu lansiral razne članke v dnevno časopisje. Govornik je pri tem pozabil povedati, da je pri tej kamniški godbi tudi on trobentač in da je v sedanjih časih njegova trobenta pri raznih koračnicah najglasnejša.

Po kratki debati, kjer so vsi poudarjali pomen sporazuma med opozicijo in sedanjo upravo, je prišla na vrsto dopolnitev odbora s tremi odborniki iz opozicije. Izvoljeni so bili gg. Biško Karel, Franc Ulčar in Janko Vivoda, ki prevzame v novem odboru mesto blagajnika. Ostali odbor ostane isti z izjemo g. Skala Alfonza, ki je odstopil. Pri volitvah delegatov za skupščino sta bila izvoljena gg. dr. France Trampuž in Biško Karel. Ker se pri slučajnostih ni nihče javil k besedi, je predsednik zaključil občni zbor.

Tako imamo končno ta mučen spor pod streho. Upamo, da bo kamniška mladina znala ceniti dobro voljo odbora in da bo v prihodnjem poslovnem letu z vztrajnim delom dokazala, da je bila njena borba res borba za povzdigo naših lepih planin.

V Grazu prijet zločinec

Ljubljana, 21. maja.

Policiji v Grazu se je posrečilo te dni prijeti in razkrinkati nevarnega zločinca, ki je pred leti pobegnil iz kaznilnice v Lepoglavi in se klatil po raznih evropskih državah. Nekemu graškemu detektivu se je 5. t. m. zazdel na ulici sumljiv mlajši moški, ki se mu je legitimiral kot Karl Wutscher, po poklicu mizarski pomočnik. Detektiv ga je odpeljal na policijsko direkcijo, kjer so mu vzeli prstne odtise. Ti so pokazali, da je prišel varnostni oblasti v roke zrel ptiček, ki se pa ne piše Wutscher, za katerega se je izdajal, marveč Simon Novak, ki je že l. 1923 odsedel v Grazu daljšo kazen zaradi vloma.

Graška policija je stopila nato v zvezo z našimi varnostnimi oblastmi in prejela na podlagi Novakovih prstnih odtisov iz Zagreba poročilo, da je aretiranec dejansko Simon Novak, rojen 11. septembra 1901 v Radmirju, okraj Šmarje pri Jelšah. Kakor se je kasneje izkazalo, je bil Novak l. 1926 v Zagrebu obsojen zaradi roparskega umora na smrt na vešalih, kazen pa mu je bila znižana na 20 let robije. Novak je bil poslan v Lepoglavo, odkoder pa je 3. septembra 1930 pobegnil. Avstrijske varnostne oblasti se zdaj zanimajo, kaj je vse zagrešil po pobegu iz kaznilnice v Avstriji, kjer se je očividno zadržaval delj časa, kakor drugod po svetu.

Oboroženi vlomilci na Dobrovi

Ljubljana, 21. maja.

Na Dobrovi pri Ljubljani so imeli danes razburljivo noč. Oboroženi vlomilci so hoteli opleniti občinsko blagajno.

Bilo je okrog pol 1. ponoči, ko je cerkovnik Vinko Vampelj začul žvenket šipe na oknu občinskega poslopja, stoječega blizu cerkve. Vampelj je takoj planil iz hiše in zagledal pod oknom občinske hiše dve moški postavi. En moški se je baš pripravljal zlesti skozi okno v hišo. Vedoč, da sam dvema ne bo kos, je cerkovnik tiho odšel klicat na pomoč še občinskega tajnika Ivana Sadarja ter župnijskega delavca Andreja Končana. Vsi trije so se oprezno splazili, oboroženi z motikami, nazaj do poslopja, kjer so zalotili vlomilca, dva prava orjaka, baš ko sta hotela izprazniti blagajno, v kateri je bilo precej denarja. Hoteli so vlomilca presenetiti, pa se jim ni posrečilo, ker jih je eden prehitro opazil.

Vlomilca sta hotela zbežati iz pisarne v vežo, ker so jima Vampelj, Sadar in Končan zastavili pot, sta potegnila samokrese. Eden je pomeril na Končana in dvakrat ustrelil. Prva krogla je Končana pogodila v ramo, druga pa v nogo, nakar sta vlomilca planila iz hiše. Sadar in Vampelj sta jo ubrala za njima. A že je počil nov strel in je krogla oprasnila Vamplja po prsih. Tajnik Sadar je prvega vlomilca zunaj zagrabil za ramo in ga podrl. Bil bi ga ukrotil, da se ni vrnil drugi vlomilec in udaril Sadarja po glavi z železnim predmetom. Omamljen je Sadar popustil, nakar sta lopova zbežala proti gozdu.

Streli sredi noči in kričanje, so spravili na noge vso vas. Vendar pa so prišli ljudje prepozno na pomoč in sta tolovaja srečno odnesla pete, dasi sta ostala brez plena. Težko ranjenega Končana so ljudje prenesli v župnišče, že ponoči pa so ga naložili na voz in na zdravnikovo odredbo prepeljali v ljubljansko bolnico. Županstvo je davi obvestilo o tolovajstvu orožniško postajo v Ljubljani in policijo.

Smrtna nesreča pri delu

Jesenice, 20. maja

Danes, kmalu po 8. uri zjutraj, se je v tovarni pripetila nesreča, ki je zahtevala življenje mladega delavca Ivana Potjska, doma iz Šmartnega pri Litiji. Pri gradnji nekega novega objekta je Potisek delal na visokem železnem nosilcu žerjavove proge, kjer je pomagal nekemu monterju napenjati vrv. Ko je bila vrv že napeta, je Potisek — ne da bi krknil — padel z nosilca 8 m globoko, kjer je obležal z razbito glavo. Kaj je povzročilo padec, se ne ve; izgleda pa, da je fantu pred padcem postalo nenadoma slabo, da je v tem stanju popustil in omahnil v smrt. Na kraj nesreče je prihitel zdravnik Krajevne bratovske skladnice g. dr. Schwab, ki pa je ugotovil, da je smrt nastopila takoj.

Potisek je bil zaposlen pri Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. Je najstarejši sin delavske družine, kateri je oče šele pred kratkim umrl. Njegovo tragično smrt objokuje nesrečna mati in njenih sedem nepreskrbljenih otrok. Njegovo truplo je bilo po komisijskem ogledu prepeljano v mrtvašnico pokopališča na Jesenicah, kjer se bo najbrže v soboto vršil pogreb.

Nesrečni žrtvi dela blag spomin, težko prizadetim preostalim naše globoko sožalje!

Iz Maribora

— *Tujsko-prometna zveza Putnik v Mariboru* je pokrenila akcijo, da se hudi ovinek pri Pečici na banovinski cesti Poljčane—Rogaška Slatina razširi ter je od sreskega cestnega odbora Šmarje pri Jelšah prejela obvestilo, da so že začeli z izdelavo načrtov za izvršitev potrebnih del, ki bodo vsekakor še pred začetkom glavne turistične sezone končana. Na ta način bo končno odstranjen občutni nedostatek, ki je že mnogokrat dal povod pritožbam domačih in tujih avtomobilistov.

— *Upoštevanja vredno!* Socialno-politični oddelek mestnega poglavarstva v Mariboru je v zadnjem času ugotovil, da imajo stanovanjski najemniki z otroki pri iskanju stanovanj težko stališče, ker se mnogi stanodajalci branijo otrok. Dogajajo se celo primeri, da so starši primorani zatajiti svoje otroke oziroma jih izročiti dobrim ljudem, ker bi sicer ne prišli do stanovanja. Ponovno opozarja socialno-politični oddelek, da se tako postopanje ne strinja niti z zadevno okrožnico kraljeve banske uprave niti z dolžnostjo človečanstva do otrok, še manj pa z dečjimi dnevi, ki se vrše te dni po vsej državi z namenom, da se javnost čim bolj zainteresira za zaščito otrok. Prizadete prosimo, da bi to upoštevali.

— *Službo dobe.* Potom mariborske ekspoziture Borze dela morejo dobiti zaposlitev sedlarski pomočnik, sezonska restavracijska kuharica, varuhinja otrok in več natakaric. Podrobna navodila med uradnimi urami.

— *V zadnjem trenutku rešena z vrvi.* V sredo zvečer se je sprla s svojo sestro 44-letna šivilja Antonija M. v Taborski ulici. Antonija je po prepiru odšla v kuhinjo in se za vrati obesila. V zadnjem trenutku je prišla za njo njena mati, ki je vsa prestrašena prerezala vrv in priklicala ljudi, ki so o dogodku obvestili rešilni oddelek. Obupanko so prepeljali v bolnico.

— *Mladinska opereta zagrebških omladincev,* ki je bila napovedana za to nedeljo popoldne v tukajšnjem gledališču, je iz tehničnih razlogov odpovedana. Tako v nedeljo v gledališču ne bo nobene predstave.

— *V soboto premiera.* Kakor smo že poročali, bo v soboto zvečer premiera najznamenitejše češke drame »Bela bolezen«. Za predstavo vlada veliko zanimanje.

— *Puščanje koles in ročnih vozičkov na Glavnem trgu.* Na mariborskem Glavnem trgu se je razpasla navada, da nekateri okoliški prodajalci puščajo ob največjem tržnem prometu svoja kolesa ali ročne vozičke na Novem ali starem trgu. Tudi se opaža, da nekatere osebe, ki prihajajo v mesto s kolesi, jemljejo svoja kolesa na trg in z njimi hodijo med tržnimi mizami ter s tem ovirajo promet in s kolesi onesnažujejo obleko kupovalcem. Istotako se nekateri lastniki psov ne držijo predpisov cestno-policijskega reda za mesto Maribor ter jemljejo svoje pse na trg ob tržnem prometu. Zaradi tega se odreja: 1.) kolesa in ročne vozičke se sme puščati oziroma shranjevati edino le na za to določenem prostoru, t. j. na Rotovškem trgu. 2.) prepoveduje se za časa nakupovanja ob tržnem času voziti s seboj kolesa med tržne mize. 3.) pohajanje psov na javnih tržiščih je prepovedano ne glede na pasji kontumac.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 21. maja katoličani: Felika.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Carič in ljubljenec.
Kino Ideal: Veselj Škoti.
Kino Sloga: Matura.
Kino Union: Španska kri.
Sokol Šiška: Predavanje prof. Osipa Šesta »Lepo vedenje« ob 20. v Sokolskem domu. Po predavanju film »Ženino orožje«.

Obiščite razstavo Društva slovenskih likovnih umetnikov v Jakopičevem paviljonu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Izpod sita

Davke plačujemo različno, eni manj, drugi več, eni radi, drugi neradi, kakor smo vajeni in ustvarjeni. Plačevanje davkov je državljanska dolžnost, pravijo. Izpolnjevati dolžnosti je pa lepa čednost. Kdor izpolnjuje dolžnosti, mora imeti tudi pravice, pravijo. Samo zastran pravic ni vse tako, kakor pravijo in kakor bi moralo biti. Pa kaj hočemo, hlapcev Jernejev na svetu nikoli ne bo zmanjkalo. Če plačuješ davke rad in prostovoljno, nimaš nobenih sitnosti, če se pa upiraš, se zglasi pri tebi davčni izterjevalec ali eksekutor in potem stori on svojo dolžnost.

Tudi davčni eksekutorji so pri nas organizirani in oni dan so imeli v Beogradu občni zbor. Za predsednika njihove organizacije je bil izvoljen — Slovenec Vinko Loboda. Čestitamo!

Iz Celja

—c **»Cavalleria rusticana« in »Glumači« v celjskem gledališču.** Narodno gledališče v Ljubljani bo gostovalo v torek 25. t. m. v Celju in uprizorilo ob 20. v Mestnem gledališču Mascagnijevo opero »Cavalleria rusticana« in Leoncavallovo opero »Glumači«. Predstava je izven abonmaja. Vstopnice se še dobijo v predprodaji v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge.

—c **Zaključni nastop gojencev Glasbene Matice v Celju** bo danes ob 20. v Mestnem gledališču. Nastopili bodo gojenci srednje in višje stopnje, mladinski pevski zbor, oddelek za komorno glasbo in godalni orkester. Drugi del večera je posvečen spominu pokojnega skladatelja Emila Adamiča.

—c **Tri nesreče.** V sredo je padel 34letni dninar Alojz Trpin s Strmca pri Laškem s kolesa čez neko škarpo in se hudo poškodoval po glavi. Pri Sv. Krištofu nad Laškim si je 18letni delavec Franc Lanišnik pri padcu po stopnicah izpahnil levo nogo, na Paki pri Vitanju pa si je 29letni posestnikov sin Albert Heršek pri padcu izpahnil levo roko. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c **Dve nogometni tekmi.** Na Olimpovem igrišču v Gaberju se bo pričela v nedeljo 23. t. m. ob 14.30 prvenstvena tekma med mladinama Olimpa in Atletikov, ob 16. pa se bo pričela zanimiva prijateljska tekma med ISSK Mariborom in SK Olimpom.

—c **Juniorski lahkoatletski miting** bo priredil SK Jugoslavija v nedeljo 23. t. m. ob 10. dopoldne na svojem igrišču pri Sp. Lanovžu. Vse kaže, da bo prireditev zelo zanimiva in napeta.

Iz Poljčan

— **Iz občinskega urada.** Občinski urad razglaša: Vse vojne invalide, ki imajo pravico do kopališčnega zdravljenja, opozarjamo, naj glasom razglasa banske uprave čim prej vložilo predmetne prošnje na sreško načelstvo s potrebnimi prilogami. — Kmete, ki se zanimajo za gradnjo kmetskih silosov za kisanje krme, opozarjamo, da prispeva banovina k gradnji za vsak kubični meter prostornine po 50 Din. Prošnje je dostaviti potom občine najkasneje do 20. t. m. Lastnike novih vozil in opreme sposobnih za vojaško rabo, kakor tudi vse lastnike konj in kobil do starosti treh let, ki še niso vojaško pregledani, kakor onih konj in kobil, ki še sploh niso bili pregledani, pozivamo, da se takoj prijavijo pri občini zaradi obvestitve pregleda omenjene komore pri vojaški komisiji. Dalje razglaša občina, da je razgrajanje, vpitje in pelje po vseh krajih občine v poletnem času po 10. uri zvečer zabranjeno ter se bo vse prijavljence kaznovalo.

— **Smrt dveh čislanih železniških vpokojencev.** Pred dnevi smo pokopali ob lepi udeležbi stanovskih in drugih njegovih prijateljev znanega in priljubljenega železniškega vpokojenca uradnika g. Franca Degna. Ko mu je pred dobrim pol letom umrla žena, je začel bolehati, dokler ni šel končno za njo. Pokojnik je bival več let med nami. Dosegel je 63 let. Bil je znan kot simpatičen družabnik. V službi je bil vesten in korekten ter bil čislan pri svojih predstojnikih kot eden v svoji stroki najsposobnejših uradnikov. Naš kraj in ljudje tukaj so se mu tako priljubili, da je sklenil ostati pri nas tudi po svoji vpokojitvi. Bil je od ustanovitve član Vodnikove družbe in tukajšnjega Sokola. Zapušča sina edinca. Ohranili ga bomo v najboljšem spominu. Naj v miru počiva. — V sredo je nenadoma preminul vpokojeni železničar Trortošek Gustl. Pred dnevi še čil in zdrav se je mislil podvreči operaciji, pa je bilo žal že zamujeno. V nedeljo je legel in kmalu je podlegel. Služboval, je preden se je preselil sem kot upokojenec kjer je preživel tri leta na žel. postaji v Trbovljah kot vozovni nadziratelj. Star je bil 60 let. V svojem življenju je bil silna marljiv tako v službi in izven nje ter si je pripravil dve lični hišici tako v Trbovljah kakor v Poljčanah. Pokojnika bodo spremili k večnemu počitku v Poličanah v petek 21. t. m. ob pol štirih popoldne. Zapušča ženo in sina. Blag mu spomin, preostalim naše sožalje!

SMOLA

— **Zaletel sem se v vrata in odprla so se. Potem sem se zaletel v stražnika in zaprli so me.**

DNEVNE VESTI

— **Kongres poročevalskih agencij vsega sveta na našem Jadranu.** Sredi junija bo na našem Jadranu kongres poročevalskih agencij vsega sveta. Udeležencem kongresa da dubrovniška plovitba parnik, da bodo zborovali na njem. Kongres poročevalskih agencij je vsako leto v drugi državi. Letos bo kongres obravnaval tehnično organizacijo poročevalske službe. Prične se na parniku na Sušaku, potem bo pa plul parnik ob naši obali do Dubrovnika in Kotora. Iz Dubrovnika se vrne parnik v Split, kjer ostanejo udeleženci kongresa en dan, potem se pa odpeljejo v Beograd. Tam se bo kongres nadaljeval, zaključen bo pa na Bledu. Na kongresu se zbere 25 direktorjev največjih svetovnih poročevalskih agencij. Z njihovimi spremljevalci vred bo zbranih na kongresu okrog 60 inozemskih gostov. Med kongresom bo urejena na parniku posebna radijska služba in radijski aparati.

— **Podružnica »Putnika« v Parizu.** V Parizu v neposredni bližini opere je bila te dni v navzočnosti francoskega trgovinskega ministra in našega poslanika svečano otvorjena podružnica »Putnika«. Takoj po otvoritvi je začela podružnica poslovati. Vse kaže, da bodo začele kmalu prihajati na naše morje in v turistične kraje tudi večje skupine gostov iz Pariza. Ves francoski tisk je toplo pozdravil ustanovitev »Putnikove« podružnice v Parizu.

— **Izvoz našega lesa naglo narašča.** Od januarja izvoz našega lesa naglo narašča. V januarju je znašal 75.3 milijone proti 37.1 v januarju 1936. V februarju je znašal že 81.9 milijonov (lani 37.1) v marcu 91.7 (55.7) v aprilu pa 109.6 milijonov (63.7). V prvih štirih mesecih tekočega leta smo torej izvozili za 358.5 milijonov lesa, lani v istem času pa samo pa 193.6 milj. Izvoz lesa se je torej povečal od lani za 154.9 milijonov ali za 85.2%.

*** KINO ***

TEL. 27-30 **SLOGA**

Na splošno željo samo še danes

Simone Simon v prekrasnem dekliškem filmu

MATURA

Predstave danes ob 17., 19.15 in 21.15 uri.

TEL. 21-24 **MATICA**

Velefilm iz življenja ruske carice Elizabete

CARICIN LJUBLJENEC

Olga Čehova — Willy Eichberger, Adela Sandrock

TEL. 22-21 **UNION**

PREMIERA!

Največji originalni španski pevski film z operno pevko Imperio Argentino

ŠPANSKA KRI

Predstave danes, razen v Slogi, ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

— Češkoslovaški minister zunanjih zadev Krofta bo imel drevi v radiu ekspoze o zunanji politiki in sicer v češkem jeziku ob 19. in 22. uri, v nemškem ob 19.15 in v francoskem jeziku ob 22.20 uri.

DANES MORSKE RIBE

v restavraciji »LLOYD«, Sv. Peta cesta 7.

Vina prvovrstna, pivo vedno sveže v vrčkih. Domača in dunajska kuhinja (ražnjiči, čevapčiči). Lep vrt.

Jutri, v soboto, **koncert vojaške godbe.**

— **Ljubljanski velesejem** od 5. do 14. junija vam bo dokazal, da naša čvrsta in k napredku stremeča volja tudi v teh težkih časih gospodarske depresije ni klonila. Paviljon za paviljonom vam bo odkrival čuda domače iznajdljivosti, ki se je znala prilagoditi novim zahtevam in plačilni zmožnosti širših slojev. Karkoli potrebujete, boste našli sredi ogromne izbire vse, od strojev in poljedelskega orodja, tekstilnih izdelkov in avtomobilov, stanovanjske opreme in produktov živilske industrije, pa še mnogo drugega do najrazličnejših praktičnih novosti, ki vam bodo olajšale delo in pomogle pri varčevanju v gospodarstvu. — Za obisk velesejma v Ljubljani je železniška uprava dovolila 50odstotni popust; za dopotovanje od 31. maja do 14. junija, za povratek od 5. do 19. junija. Na odhodni postaji je treba kupiti rumeno železniško izkaznico za 2 Din, ter celo vozno karto, ki velja za brezplačen povratek, potem ko so vam pri blagajni na velesejmu potrdili obisk. Parobrodska društva so odobrila popust, sestoječ v tem, da se s karto nižjega razreda lahko vozite v višjem in to za dopotovanje od 20. maja do 14. junija, za povratek od 5. do 20. junija. — Na avijonih Aeroputa 10odstoten popust za časa trajanja velesejma.

— **Na Olimp v Grčiji** pripravlja SPD izlet planincev. Na visokih vrhovih še stojijo ostanki starih stavb. Na Olimpu se prepletajo tri kulture in ga zavijajo v zgodovinski mrak: helenska, krščanska in turško valaška. Znanstveniki so bili prvi, ki so poskušali doseči vrh, zanimala jih je flora in fauna. Olimp je nenavadno razčlenjen gorski sklop, sličkovit in izredno zanimiv. Planinci se bodo povzpeli na vse tri glavne vrhove: na Mitiko (2920), Zevsov prestol in Skolion. Razen tega si bodo ogledali Solun, Delfe in znamenito mesto Atene. Povratek je določen s parnikom iz Pireja v Split. Odhod planincev bo 30. junija, povratek domov 13. julija. SPD v Ljubljani je skupno z Grškim planinskim društvom že preskrbelo razne ugodnosti pri vozninj, prenočnini, prehrani, vodnikih itd. Iz Ljubljane bo vodil skupino planincev turist, ki je že posetil vrhove Olimpa. Stroški so sorazmerno nizki. Prijave sprejema in podrobne informacije daje pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I. Rok za prijave do 31. t. m.

— **Vprašanje nove uredbe o medicinskih fakultetah.** Včeraj popoldne se je vršila v Beogradu medfakultetna seja zastopnikov medicinskih fakultet. Sklenjeno je bilo, da se bodo v novi uredbi o medicinskih fakultetah upoštevale tudi želje študentov.

— **Velika konferenca lesnih industrijcev.** V ponedeljek 24. t. m. bo v Zagrebu velika konferenca lesnih industrijcev iz vse države. Na nji se bo obravnavalo vprašanje organizacije centrale lesnega gospodarstva, ustanove, ki bi bila njena glavna naloga zastopati interese lesnega gospodarstva.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM v Šiški, telefon 33-87

V petek ob 20. uri po predavanju komedija

Ženino orožje

JEAN HARLOW — CLARK GABLE

Vstopnina Din 3.50

V soboto: **ZMAGA MLADOSTI** Liane Haid, Herman Thimig

— **Velezanimivo tekmo med mizarji,** kdo izdela najmodernejše in najbolj praktično pohištvo, bomo takorekoč imeli na spomladanskem ljubljanskem velesejmu. Med našimi, daleč čez meje domovine slovečimi mojstri, vlada namreč tako veliko zanimanje za letošnjo razstavo stanovanjske opreme, da je po dosedanjih priglasih zasedenega že 1.500 kvadratnih metrov razstavnega prostora. Te rekordne številke še nikdar nismo dosegli, toda razstava ne bo samo največja glede obsega, temveč tudi najboljša po kvaliteti izdelkov, pri vsem pa še posebno privlačna zaradi izredno nizkih cen. Razstava torej ne bo samo prava šola, kjer spoznamo, kaj danes zahteva svetski okus, temveč tudi najugodnejša prilika za nakup. Sicer pa tega ni treba več povdarjati, saj interesenti iz drugih banovin kupujejo pohištvo skoraj samo še na naših slovitih velesejemskih razstavah stanovanjske opreme. Letošnji ljubljanski velesejem traja od 5. do 14. junija.

— **Geografski vestnik.** Pravkar je izšel nov zvezek te pomembne znanstvene revije, ki jo izdaja Geografski institut ljubljanske univerze, ureja pa prof. dr. A. Melik. Novi zvezek je kot XII. in XIII. letnik izšel skupno za lansko in letošnje leto, zaradi česar je seveda tudi obseg zelo povečan. Iz bogate vsebine omenjamo Rubičeve »Majhne oblike na obalskem reljefu vzhodnega Jadrana«, Habetove »Toplinske odnošaje na izvirih Ljubljanice«, Rakovčevo »Morfogenezo in mladotercjarno tektoniko vzhodnega dela Julijskih Alp«, Reyevo razpravo o toči v naši banovini v letu 1936, Ilešičevih »Nekaj smernic v sodobnem morfogenetskem proučevanju«, Škerljevo »Rasno sliko Jugoslavije«, M. Šukljetovo »Izseljevanje in doseljevanje v Žumberak« in naposled Melikovo razpravo »O poklicni sestavi prebivalstva v mestih Jugoslavije«. Poleg teh člankov objavlja novi zvezek »Geografskega vestnika« tudi obsežen in poučen »Obzornik« in posebno rubriko »Književnost«, v kateri ocenjuje strokovno literaturo zadnjega časa. Obsežno znanstveno delo, ki ga pravilno morejo oceniti samo strokovnjaki, se dobi v vseh uglednejših knjigarnah po 70 din izvod.

— **V industrijalizaciji naših vasi** vidijo mnogi jugoslovanski ekonomi rešitev iz težke sodobne krize. S stroji zvišajmo domačo produkcijo, izvlecimo iz zemlje vse, kar nam more dati, pridelke kakovostno izpopolnimo! Čas, k iga bomo pridobili pri delu s stroji, bomo izkoristili za racionalnejšo obdelavo naših polj in njiv. Svoje domače potrebe, in še več, celo potrebe sosednjih industrijskih držav, bomo mogli uspešneje kriti z lastnimi pridelki. Morda niti ne slutite, gospodarji naših lepih kmetij, koliko truda in dela, stroškov in časa si lahko prihranite s primernimi stroji, ki so vam na ogled na spomladanskem velesejmu v Ljubljani od 5. do 14. junija. Ko boste spoznali njihovo korist in kako poceni so v primeri z uslugami, ki Vam jih nudijo, se gotovo ne boste tudi vi pomišljali z njimi olajšati svoje težko stanje.

— **Zagrebčani se že kopljejo v Savi.** Mestno kopališče na Savi v Zagrebu sicer še ni odprto, nač so se pa Zagrebčani zadnje dni že kopali v Savi, ker je bilo vreme lepo in solnce je pripekalo kakor pri nas. Kopalna sezona se bo pa pričela šele ob koncu maja.

— **Zanimiv gost na Jadranu.** V Dubrovnik je prispel sotrudnik znanega raziskovalca Južnega tečaja Byrda Alfonz Frank, ki se je udeležil Byrdovih ekspedicij. Dubrovnik in njegova okolica mu tako ugajata, da je sklenil ostati del časa na počitnicah v Dalmaciji.

— **Pred letošnjim profesorskim kongresom.** Letošnji profesorski kongres bo 4. in 5. julija v Mostarju. Pripravljalni odbor je že pripravil vse potrebno za kongres. Pred kongesom izide posebna številka Glasnika Profesorskega društva, posvečena kulturnim problemom Mostarja in Hercegovine vobče. Po kongresu priredé udeleženci več izletov. Ena skupina se odpelje v Dubrovnik, druga pa preko Metkoviča do Graca.

* **Narodno obrambni sklad Branibora.** Osrednji odbor Branibora v Ljubljani je prejel darila od naslednjih ljudskih šol: Rob 20, Rečica 31.50 din Rateče-Planica 22, Dolnji Logatec 127, Sv. Tomaž pri Ormožu 186, pri uršulinkah v Ljubljani 70, Kolovrat 45, Kapela 52.25, Gornja Rečica 25, Sv. Jedert nad Laškim 7, Prosenjakovci 10.50, Adrijanci 25, Cankova 20.75, Mošnje 35, Sv. Križ 85, Žalna 112 Turnišče 105, okoliška v Celju 20, Trdkova 25, Jarenina 13, Repanje 64.50, Šenčur 75, Bloke 35, Prečna 60, Litija 72.75, Podčetrtek 32 Št. Vid pri Ljubljani 159 in Črenšovci 49 din. Mladina, ti čutiš za bratce v tujini tudi oni mislijo nate s hvaležnostjo!

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, nestanovitno vreme, dež v presledkih. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Sarajevu 31, v Beogradu 30, v Zagrebu in Skoplju 28, v Splitu 27, v Ljubljani 25.8, v Mariboru 25. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759.9, temperatura je znašala 16.1.

— **Obsojena banska uprava.** Novosadsko apelacijsko sodišče je izreklo zanimivo načelno razsodbo. Soproga nekega trgovca v Petrovgradu je tožila dunavsko bansko upravo in zahtevala od nje odškodnino, ker je padla na hodniku pred neko hišo banske uprave in si zlomila nogo. Prvostopno sodišče je obsodilo bansko upravo na 5600 Din odškodnine z motivacijo, da mora imeti vsak hišni posestnik pred svojo hišo hodnik v redu. Apelacijsko sodišče je sodbo v celoti potrdilo.

— **Zasledovan zaradi tatvin.** Po okolici mesta se klati Leopold Podbevšek, ki ga nazivajo tudi »Kosmataj« in ki krade, kar mu pride pod roke. Najlažje krade seveda kolesa. Najraje se klati po vaseh okrog Št. Vida, kjer je Katarini Štrukljevi odnesel 530 Din, iz stanovanja Helene Bitenčeve ter Rozalije Medvedove v Vižmarjih pa več ženske obleke, perila in drugih predmetov, vrednih nad 700 Din. Podbevšek, ki je doma iz Tuhinja in star okrog 29 let, se skriva zdaj najbrž po vaseh za šmarno goro, kjer tudi najde sproti dovolj prilike za tatvine po hišah, zlasti sedaj, ko imajo ljudje delo zunaj na polju.

— **Vlom v Nadgorici.** V Nadgorici pri Črnučah je bilo v sredo vlomljeno v stanovanje Andreja Likežiča. Iz stanovanja je zmanjkalo nekaj gotovine, zlata moška verižica, ženska obleka, več orodja in nekaj jestvin. Vloma sta osumljena dva neznanca, ki sta se klatila že več dni po okolici.

— **Zopet neznan utopljenec.** Iz Savinje pri Levcu so te dni potegnili iz vode truplo okrog 40letnega moškega, srednje postave, okroglega obraza, kostanjevih las in nekoliko gnilih zob. Na sebi je imel temnosive hlače, temnozelen jopič in rižasto srajco. Utopljenec je imel okrog vratu zadrgnjen tudi hlačni pas. Njegova identiteta še ni dognana in seve tudi ni ugotovljeno, da-li gre za zločin ali za samomor.

Iz Ljubljane

—lj **Prva slava nove pravoslavne cerkve** sv. slovanskih apostolov Cirila in Metoda v Ljubljani, se bo vršila na slovesen način v ponedeljek 24. t. m. ob priliki pravoslavnega narodnega in državnega praznika pr vih slovanskih apostolov. Sv. liturgija se bo vršila ob 10. do 11.15, potem bo procesija okrog nove cerkve v Trubarjevem parku, pred cerkvijo pa slovesna blagoslovitev žita in »sečenje kolača«. V nedeljo pred večer slave, bo svečana večerna molitev ob 18. uri. Pozivajo se pravoslavni verniki, da se teh cerkvenih slovesnosti udeleže v polnem številu.

—lj **Na ribjem trgu** je bilo tudi danes veliko povpraševanje po cenenih morskih ribah. Toda zadnje čase je slab ribolov na morju, zato so najbolj priljubljene morske ribe, skuše, precej drage. Danes so jih prodajali po 26 Din najceneje, Girice, ki pa ne gredo navadno tako v denar, kakor skuše, so bile po 16 Din kg. Morskih rib je bilo danes v splošnem malo naprodaj. Izmed dražjih so prodajali predvsem osliče in tuna, prve po 28 Din, druge po 32. Naprodaj je bilo tudi nekaj morskih rakov po 28 Din. Linje so bile po 32 Din. Precej dobro je bil trg založen z rečnimi ribami. Naprodaj je bil tudi lipan, in sicer po 32 Din. »Donavska postrv« ali smuč je bila po 28 Din. Žive postrvi so prodajali kakor navadno po 40 Din. Drugih rib ni bilo živih naprodaj. Mrene so bile po 14 Din, ščuke po 20 Din, najcenejše so pa belice, ki so po 12 Din kg. Na izbiro je bilo žabjih krakov, ki so jih prodajali v splošnem po 75 par do dinarja komad.

—lj **Ljubljanska znamenitost je stolnočina ura.** Javne ure po drugih krajih merijo čas. Tudi v Ljubljani je nekaj takšnih ur, ki ne stoje vse leto. Razen tega pa imamo tudi ure, ki so posebna znamenitost našega mesta. Najbolj znamenita je stolnočina ura, ki stoji že več let. Če se pa kazalci kdaj premikajo, kaže ura menda srednjeafriški čas. Zadnje čase kaže ta ura na stranj, ki je obrnjena proti trgu, da je ob 6. Na strani proti Pogačarjevemu trgu pa je ura vsako uro pol ure naprej, pol ure pa zaostaja.

—lj **Sezija špargljev!** Vsak dan sveže domače žlahtne beluše servira gostilna pri Slepem Janezu.

Kdor ni kos višji matematiki, ne more izračunati po tej uri pravega časa. Gospodinje so zelo zadovoljne s to imenitno uro, ker se lahko izgovarjajo na njo doma, ko skuhajo kosilo namesto ob 13. ob 15.

—lj **Kralja Petra spomenik pred magistratom krpajo.** Ta spomenik je iz podpeškega kamna, ki pa se ne obnese najbolje na prostem. Delno je preveč žilnat, kjer ga najprej načne voda, pa tudi sicer ga voda precej naglo razjeda, ako ga stalno ne vzdržujejo. Zdaj se je pokazala potreba, po šestih letih, odkar stoji spomenik, da ga nekoliko pokrpajo, to se pravi zamažejo razpoke ter zagladijo stike med posameznimi kosi spomenika. Ko bodo zagladili vse praske in brazgotine, bodo spomenik namazali s posebnim oljem, ki ga uporabljajo samo za kamen. Olje preprečuje pronicanje vode v razpoke in da bi voda kjerkoli začela razjedati kamen. Namazan kamen pa dobi tudi lepši lesk.

—lj **Včeraj so začeli nadaljevati regulacijska dela v Ljubljanici.** Delo je počivalo skoraj 11 tednov. Mnogi delavci, ki so bili ves čas brez zaslužka, so silno nestrpno čakali nadaljevanja del. Zato so tudi sami interveniral na terenski sekciji, da bi dovolila zapreti vodo na Špici. Hodili so od Poncija do Pilata in končno so res smeli zapreti vodo. Včeraj so pa začeli delati, vendar še ne vsi, kajti podjetje jih je zaposlilo le okrog 25, ker prve dni ne morejo še delati v večjem obsegu. Voda ni napravila posebne škode v delu struge, kjer še ni bilo končano tlakovanje.

—lj **Promenadni koncert.** Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi v soboto, 22. t. m. promenadni koncert Delavskega glasbenega društva »Zarja« pred novo cerkvijo sv. Frančiška v Sp. Šiški. Koncert se prične ob 20.15 in bo trajal do 22. Kapelnik Ivo Gruden.

—lj **Tatovi na delu.** V Rožni dolini se je nekdo splazil v stanovanje Nikolaja Torkarja in mu odnesel modro sukneno obleko, vredno 600 Din. Francu Žerovniku v Rožni dolini je tat odnesel kratek zimski suknjič, vreden 200 Din. V Vrhovčevi ulici se je splazil v stanovanje Frančiške Hribarjeve in ji ukradel 350 Din. Na Viču pa si je tat privoščil te dni ponoči dva lepa purana, ki ju je ujel na dvorišču Frančiške Sluga.

—lj **Nesreče in dva napada.** V bolnico so prepeljali snoči 32letnega rudarja Franca Obrezo iz Zagorja, ki ga je v rudniku zasul premog in mu zlomil desno nogo. — Posestnikov sin Ivan Levstik, iz Černca pri Vel. Laščah, je vozil včeraj iz gozda hlode. Na gozni poti pa se je voz nagnil, Levsteku se je zavalil na levo roko težak hlod in mu jo zlomil. — Hlapca Jožeta Žnidaršiča, na Viču 139, so danes ponoči napadli doma neki ponočnjaki ter ga poškodovali po glavi in na životu. — Žrtev napadalcev je postal ponoči tudi 40letni delavec Anton Ferat, stanujoč na Cesti dveh cesarjev. Napadalci so se ga lotili na ulici med hišami mestne kolonije ter ga poškodovali po glavi in po rokah.

Iz Zagorja

— **Rdeči križ** je pretekli teden priredil v kinu Triglavu več lepih predavanj za mladino in odrasle. Tekel je film o protiplinski obrambi. Pojasnilne besede je govoril dr. S. Grum.

— **Škrlatinka** je pri nas skoraj vsakoleten pojav. Trenutno leže v izolirnici trije majhni bolniški. Zanimivo je, da se ta bolezen pojavlja kljub cepljenju, ki je bilo pred dobrim letom odrejeno za vso mladino od najnežnejše starosti do 14. leta.

— **Skrivnosti vsemirja** je naslov zanimivega predavanja, ki bo drevi ob 20. v veliki dvorani Sokolskega doma. Predaval bo strokovnjak na tem polju dr. Lavo Čermelj iz Ljubljane, ki bo predvajal številne skioptične slike. Snov sama zanima slehernega človeka, zato vabimo čim širši krog občinstva. Vstop je seveda kot navadno — prost. Ne zamudite te edinstvene prilike!

— **Materinska proslava,** ki jo priredi KJS, bo v soboto 22. t. m. ob 20. v Sokolskem domu. Na sporedu so pevske solotočke, nastop mladinskega pevskega zbora topliške šole, govor, nekaj ljubkih prizorov dece iz otroškega vrtca in dokaj vesela igrica s petjem. Vabimo starše in drugo občinstvo.

— **Čuden mož brez službe.** V četrtek se je nenadoma zgrudil pred našo lekarno. Onesvestil se je. Dobri ljudje so prihiteli, ga dvignili, okrepčali, pogostili. Pripovedoval je, da je brezposelen učiteljski kandidat, na potu, da je na banovino zaradi službe. Vzbujal je splošno sočutje, kajti mož je še mlad, kakih 32 let mu bo, vranje črnih las, nekak južnjaški tip. Pokazal je legitimacijo. Tam je stalo, da se piše V. Anton. Vse v redu. Občina mu je posegla pod pazduho z voznino v Ljubljano in človek je bil vesel, da mu je storil dobro delo. Naslednjega dne pa so ubožca videle bistre oči v mestu Ljubljani. Videle so, kako ves kakor iz škatlice pred Emono oblizuje debelo porcijo sladoleda, kako sedi kasneje v kavarni in pije črno kavo, kako se izprehaja po promenadi z mnogo obetajočim zavitkom v rokah. Tretjega dne ga vidimo v baru v Emoni, na večer v nebotičniku. Tam pije kavo za kavo, kadi cigarete, čita francoske liste in se vede sploh zelo imenitno.

Iz Trbovelj

— **Tržne cene.** V soboto je bil sicer plačilni dan, toda živilski trg ni bil posebno dobro založen, čeravno je bila še sobota pred binkoštnimi prazniki. Tudi danes ni bilo posebno živahno ona trgu. Kmetice so prinesle večinoma zgodno sočivje, pa tudi precej jajc, ki so se zadnje dni podražila. Prodajale so jih že v soboto po 18 za kovača, danes pa so jih ponujale le še 17 za 10 Din. Verjetno, da se bodo še bolj podražila. Tudi kokoši so se podražile. Pred tedni se je dobila na trgu lepa kokoš za 20 do 22 Din. Danes pa ne le, da cene kokošim niso poskočile na 30 Din, se jih na trgu sploh niti ne dobi. V soboto so prinesle kmetice na trg le tri kokoši, ki pa so bile že v prvih urah prodane. Prvič sta prišla letos na trg tudi že dva letošnja piščanca, stara do 10 tednov, ki sta bila prodana za 22 Din par. Kaže, da bo preko poletja na trgu le malo kuretine, ker se je v zadnjem času meso podražilo in sedaj tudi kmetje čakajo, da se cene perutnini dvignejo. V ostalem pa je na živilskem trgu tudi sočivje in ostala zelenjava še zelo draga. Tako stane grah 10, špinača 6, cvetača 10 Din itd. Krompirja je na trgu danes zmanjkalo in je le malo verjetno, da bodo pripeljali še starega. Nov pa se prodaja še po 5 Din kg, pa še ta je uvožen. Danes so bile na trgu tudi že češnje, seveda je cena taka, da jih ljudje samo ogledujejo, kupiti pa jih ne morejo.

— **Majniški izlet Sokola.** Preko poletja priredi tukajšnji Sokol več izletov članstva v naravo. Prvi tak izlet bo v nedeljo, dne 23. t. m. popoldne k Sv. Katarini nad Trbovljami. Zbor članstva bo ob 12.30 na letnem telovadišču. Prihod k Sv. Katarini je določen ob 14. uri, povratek pa proti večeru. Zleta se udeleži tudi sokolska godba.

— **Bolgarski večer.** V soboto 29. t. m. bo v Sokolskem domu bolgarski večer v proslavo prijateljskega pakta med bratskim bolgarskim in našim narodom. Po pripravah sodeč bo ta večer lepa manifestacija za srečnejšo bodočnost in sožitje južnih Slovanov. Poleg sokolske godbe sodelujeta na tem večeru tudi pevsko društvo »Zvon« in oktet društva rudniških nameščencev, ki za pojeta več bolgarskih pesmi. Priznanj predavatelj g. Vekoslav Bučar, tajnik bolgarsko jugoslovenske lige v Ljubljani pa nas povede s sliko in besedo v bratsko Bolgarsko.

Z Jesenic

— **Pobalinstvo.** O binkoštih je pri Kadilnikovi koči vrh Golice nekdo ukradel lečo iz velikega, okoli 80 cm dolgega daljnogleda, ki ga je jeseniška podružnica SPD nabavila šele pred enim letom. Skozi ta daljnogled je bila vidna cerkvena ura v Celovcu, križ na Škrlatici, ljudje pred Aljaževim stolpom vrh Triglava in pred skalaško kočo na Voglu. Zadeva je prijavljena oblastem, ki iščejo storilca da prejme zasluženo kazen za ta herostratski čin.

— **Izleti osnovno in srednješolske mladine na Golico.** V teh lepih in sončnih dneh so prihajale cele skupine šolske mladine na Jesenice, odkoder je v najboljšem razpoloženju odhajala naprej na Golico. Na Plavškem rovtu in pri Sv. Križu so narcise v polnem cvetju, ob vznožju in na pobočjih Golice pa se bodo razcvetele v prihodnjih dneh. V popoldanskih in večernih urah se od solnca ožgana in vesela mladina prepevaje vrača v dolino.

— **Za rezervnega inženjerskega kapetana I. klase** je imenovan mestni gradbeni inženjer na Jesenicah g. Stanislav Peruzzi. Čestitamo!

Iz Ptuja

— **Tudi binkoštni prazniki niso minili brez noža.** Ptujska bolnica je med binkoštnimi prazniki odnosno po njih sprejela več poškodovancev v oskrbo. V Spuhlji je bil napaden neki 27letni Tomaž Strelec, ki so ga pripeljali v bolnico. Strelec ima zlomljeno nogo. V Brstjeh pa je razsajala skupina pijanih fantov, kjer je odnesel težko poškodbo na glavi hlapec Vincenc Stolutik iz Rogoznice. Poškodba je težka, ker ima počeno lobanjo. Tudi v Halozah je bilo več tepežev ter so v bolnico pripeljali Breznika Ivana hudo obrezanega z nožem. Kakor vse kaže, so bili na deželi prazniki v znamenju noža in kola, kar je že stara navada v našem srezu. Malo več kulture v naše kraje bi ne škodilo ter je za to delo gotovo v prvi vrsti poklicano duhovništvo.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Petek 21.: ob 15. Matura. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 do 2 Din.

Sobota 22.: Rivala. Red A.

Nedelja 23.: Simfonija 1937. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Petek 21.: Zaprto.

Sobota 22.: Plamen. Red B.

Nedelja 23.: Veselj studenček. Izven. Izredno znižane cene od 24 Din navzdol.

Radioprogram

Sobota, 22. maja.

12: Druga za drugo plošča hiti, v pisano vrsto veselih stvari. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo hiti v pisano vrsto veselih stvari. — 14: Vreme. — 18: Za delopust (igra radijski orkester). — 18.40: Gorske železnice (g. dr. Vinko Šarabon). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Tisk in šport (Dušan Kasapinović) Zgb. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Ti prešmentani kebri... Pisan večer, prirejen po zamislij g. Marjana Tratarja. Sodelujejo: Kvintet Hmtadra, Fantje na vasi in člani radijske igralske družine, vodi g. J. Voglar. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za vesel konec (radijski orkester). — Konec ob 23.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POLEMENTALSKI SIR KG 18 DIN

Černe Oskar, Sv. Petra c. 35.

PISALNI STROJ

portable »Reinmetal« se proda. Vprašati Kolodvorska 35-I. 281

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

»ZVONČEK«

terpentin milo še vedno po 5 Din na stojnici na Vodnikovem trgu (za čevljarskimi stojnicami). 1412

MNOGO CENEJE

in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri **PRESKERJU, Sv. Petra cesta 14**

POTNIKI KOLEGI!

Avtosopotnika, ki je vpeljan v dravski banovini in želi potovati z novim avtomobilom, sprejmem proti minimalnemu prispevku za bencin. Ponudbe na A. Rendeli, Zagreb, Badalićeva 27. 1416

LOKAL

za trgovino ali pisarno se odda za 1. junij. Vprašati Kolodvorska 35-I. 29-t

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

BRIVSKEGA POSLOVODJO

in frizerko sprejmem takoj. Naslov v upravi lista. 1415

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Makulaturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“ Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

Naši motociklisti v Trstu

Izlet je bil za binkoštne praznike in udeležilo se ga je okrog 70 izletnikov

Ljubljana, 21. maja.

Ko se je pred dvema tednoma zvedelo, da namerava »Moto-Hermes« prirediti za binkoštne praznike izlet motociklistov v Trst, se je ljubljanskih motociklistov polotila mrzlica, kajti s kolektivnim potnim listom in drugimi olajšavami so bile odstranjene vse sitnosti, ki dokaj komplicirajo potovanje te vrste sportnikov v inozemstvo. V nekaj dneh je bilo v tajništvu organizatorja prijavljenih 28 motociklistov in nekaj avtomobilov, vseh izletnikov je bilo okrog 70. Zanimanje za izlet je pa povečal napovedani start znanega, nedavno na Češkoslovaškem hudo ponesrečenega »Letečega Kranjca« — Stariča na tržaškem

dirkališču skupno z močno mednarodno konkurenco.

Odhod motociklistov je bil najavljen v nedeljo ob 5. uri zjutraj izpred nebotičnika. In kdo je bil prvi na zbirališču? Kdo drugi če ne Starič z avtomobilom, na katerem je bil od zadaj privezan njegov motocikel. Da, sportna žilica ne miruje v žilavem in odpornem Kranjcu, čeprav se je splošno mislilo, da je z zadnjo hudo nesrečo zapečateno njegovo udejstvovanje na dirkališčih. Nekako ob 5.30 se je močna skupina izletnikov spustila iz bele Ljubljane proti državni meji na Planino. Krasno jutranje solnce, lepa notranjska priroda, čist zrak — vse to je našim motociklistom še povečalo veselje do izleta. Okrog 9.15 so prispeli na mejo. Kratka revizijska procedura pri obmejnih organih in takoj drug za drugim naprej. Sitnosti onkraj meje nobenih, temveč prvi, drugi, tretji itd. kar na vozilih so naši motociklisti švigali naprej.

Toda ojoj! Izletniki so se bili namreč zavezali, da bodo vozili skupno v Trst in tako bi najbrže tudi bilo, ko bi vozili vso pot po taki cesti kakor iz Ljubljane do Planine. Toda stvar se je obrnila. Ko so bili zaprašeni izletniki onstran meje in začutili pod seboj asfaltirano in lepo izpeljano cesto, so naenkrat pozabili na dano obljubo glede skupnosti in spustili svoja vozila, kakor je kdo mogel in znal — saj jih je kar samo neslo. Eden vozi z brzino 60, drugi 80, tretji 100 km na uro. Tako je torej cesta zmešala naše vozače, da namestu da bi prispeli v Trst skupno, so prispeli prvi okrog 10 ure, drugi četrt ure pozneje, tretji še pozneje. Pa ne samo to: namestu v Trst, so jo nekateri mahnili v Gorico, Benetke, Opatijo, Reko in bog zna kam še! Pa naj bo, naj le uživajo brezhibno in prijetno vožnjo po lepih cestah!

V nedeljo popoldne se je glavna skupina zbrala na tržaškem dirkališču »Montebello«, da prisostvuje motociklistično-kolesarskim dirkam. Razen Stariča in Skopca je še druge mikalo dirkanje, dokler niso vedeli, kakšni »leteči« bodo še našemu delali družbo. Ko so se pa na lastne oči prepričali, da so tam zbrani tudi »leteči Avstrijci« in še nekaj drugih, jim je volja nekoliko popustila, pa tudi temperatura je padla. Rekli so, da se bodo »prišparali« rajši za »Hermesovo« dirkališče, ker ima lepo na zunaj zavarovano progo. In prav so imeli, kajti baš zato, ker ni bila proga »Montebello« zavarovana tako, kakor na »Hermesu«, so razen drugih gledalcev, ki jih je bilo na tisoče, tudi Ljubljančani lahko videli, kako je neki tržaški dirkač obesil svoje življenje na nitko. Po dirkah, ki so bile na nekaterih mestih tako razburljive in napete, da je kar pretresalo živce in kjer se je tudi naš Ludvik prav dobro in sigurno držal, so se izletniki odpeljali na podrobnejši ogled mesta in okolice, zvečer pa so prisostvovali koncertu na tržaškem gradu. Vse to je bilo prvi dan.

Naslednjega dne so se nekateri odpeljali iz mesta, medtem ko so drugi nadaljevali ogledovanje mestnih zanimivosti, prometa, pristaniških naprav in sploh vsega, kar je bilo vredno pozornosti. Okrog štirih so izletniki zaključili tržaško gostovanje, zopet zahajali svoje jeklene in puhteče konje ter se odpeljali proti svoji ljubljeni domovini. Mejo je po dogovoru prevozilo skupno kakih 22 motorjev in 5 avtomobilov kmalu po sedmi uri zvečer. Spet je začelo pod sedlom nekoliko bolj tresti, kar pomehkuženim motociklistom ni baš prijalo, a vzdržali so le v nadi, da bodo kdaj tudi na domačih cestah mehkeje in udobneje vozili. Vsi dobro razpoloženi so se razšli z željo, da bi se takšni izleti še večkrat ponovili.

Hišo sta zažgala in dobila zavarovalnino

Pavlin prvi zaročenec se je maščeval in požigalca ovadil policiji

Ljubljana, 21. maja.

Ločena pletilja Pavla Sulčič iz Trsta se nam je zdela znana, ko jo je jetniški paznik pripeljal s krojaškim mojstrom Matevžom Žvabom iz preiskovalnega zapora v sodno dvorano. Ko je predsednik senata g. o. s. Ivan Breiih precital kazenski list, smo se spomnili, da še ni dolgo, ko se je zagovarjala zaradi nekih deliktov pred senatom in bila tudi obsojena. Po prestani kazni je Pavla postala gospodinja in ljubica krojaškega mojstra Žvaba iz Lesc, kar je bilo usodno za Pavlo in za mojstra. Njuno razmerje se je končalo zelo žalostno včeraj pred senatom s sodbo, ki je odmerila obema po 7 mesecev strogega zapora.

Krojač Žvab je že siv mojster, ki ima čudno smolo z ženskami. Prva žena mu je umrla, druga mu je pobegnila, tretja ilegitimna Pavla ga je pa spravila v zapor. Pavlo je našel s pomočjo časopisnega oglasa, potem ko mu je pobegnila druga žena. Iskal je gospodinjo, dobil pa je gospodinjo in priležnico. Med razpravo se nista pogledala. Pavla je stala pred sodniki kakor v filmu Pola Negri v črni večerni toaleti in je zelo energično pripovedovala, kako se je zgodilo, da je postala požigalka. Sem kriva, je rekla, jaz sem zažgala Žvabovo hišo. Žvab je vedno tarnal, da mu bodo hišo prodali, ker je bil zelo zadolžen. Pravil mi je, da sta se že s prvo pokojno ženo pogovarjala, da bi kazalo zažgati bajto, ki je bila zavarovana za Din 40.000. Oprema v hiši je pa bila zavarovana tudi za 40.000 Din. Nekoč sva se tudi midva pogovarjala o hiši in o zavarovalnini, pa mi je rekel, naj zažgem. Pa bom! sem rekla.

Krojaču Žvabu je torej že dolgo rojila po glavi misel o zavarovalnini, toda sam se ni upal hiše zažgati. Šele ko mu je usoda poslala v hišo Pavlo, se je njegov načrt uresničil, kajti Pavla ni strahopetna. Nekaj dni pred praznikom sv. Jožefa je Pavla šla in zažgala staro šaro, katero je krojač znesel na podstrešje blizu dimnika. Polila je kupček še z bencinom, a goreti ni hotelo. Drugo jutro sta šla pogledat. Tlel je tram, katerega sta pogasila. Na sv. Jožefa poncči je Žvab zopet vprašal Pavlo, ali gre zažgat. Pavla je šla in zažgala ter legla spet v posteljo. Ko se je zdanilo, so sosedje opazili ogenj in vsi iz sebe šli klicat krojača, ki je moral s Pavlo vred igrati vlogo nesrečnega pogorelca. Gasilci so bili takoj na mestu in z vso vnemo gasili ter požar omejili ter zadušili. Strokovnjaki so menili, da je požar nastal zaradi kratkega stika v električnem vodu in krojaču je zavarovalnica priznala zavarovalnino. Na njene stroške je stavbenik zgradil novo ostrešje, pa še 4000 Din v gotovini je zavarovalnica izplačala pogorelcu. Krojač in Pavla sta menda računala, da bosta dobila 40.000 Din na roko. Pavla si je gotovo obetala, da bo dobila nekaj jurjev. Krojač ji je tudi obljubil, da jo bo vzel za ženo in ji kupil novo obleko. Po zločinu se je pa vse spremenilo. Krojač je še bolj vneto pil in je Pavlo pretepal. Zaradi tega je nekega dne pobrala svoje stvari in krojača zapustila. Šla je k materi v Hrastje. Za veliko noč je materi zaupala, da ne more iti k spovedi in k obhajilu, ker jo teži velik greh. Od matere je o zločinu izvedel Pavlin prvi zaročenec, ki si je zaman ponovno prizadeval za Pavlino srce. Zaročenec se je maščeval in Pavlo ovadil policiji. Tako je prišlo vse na dan.

Žvab je priznal le to, da sta se s Pavlo pogovarjala, da bi bilo dobro hišo zažgati, ker postajajo upniki čedalje bolj nadležni. Glavno krivdo je skušal zvrniti na Pavlo, ki mu je nekoč celo rekla, da je figar in da bo sama naredila po svoje, da on ne bo niti vedel. Gospa dr. Jernejčičeva, ki je branila Pavlo, je predlagala oprostitev, ker je bila obtoženka samo žrtev, dr. Voršič, ki je branil Žvaba, je pa podčrtal, da je Pavla nosila hlače v hiši in dala kot energična ženska pobudo za zločin, katerega je tudi izvršila. Senat je spoznal oba za krива po obtožnici in je obsodil vsakega na 7 mesecev strogega zapora.

BRANJEVEC, KI JE DELAL NERAZPOLOŽENJE ZOPER RED IN MIR V DRŽAVI

Grošelj Franc je bil nekdaj kovaški pomočnik v Primskovem, zdaj je pa branjevec v Kranju. Pozimi peče kostanje in prodaja francoski krompir, to je krompir, pečen na francoski način. Njegovi najboljši klijenti so bili dijaki kranjske gimnazije. Nekoč v februarju so prišli kakor navadno tretješolci po francoski krompir na njegovo stojnico. Krompir še ni bil pečen, dijaki so čakali in se začeli pogovarjati z branjevcem, ki je bil mnenja, da se morajo dijaki zanimati tudi za politiko in ne samo za zemljepis in matematiko. Naravno je, da je pogovor nanesel na Španijo. Branjevec je dijakom pojasnjeval, da ni vse res, kar pišeta »Slovenec« in »Slovenski dom«. Boljševiki so dobri ljudje, je med drugim pripomnil, in niso proti veri. Beseda boljševik pride pa od tega, ker je hotelo ljudstvo v Rusiji bolje živeti. Naravno je tudi, da je bilo govora o duhovnikih v zvezi z debato o Španiji. Branjevec je menil, da se duhovniki ne brigajo za cerkev in za Kristov nauk, temveč samo za trgovino. Končno si branjevec ni mogel kaj, da ne bi omenil tudi kranjskega dekana Škrbca, o katerem se je izrazil, da se zanima samo za trgovske posle in da še nobenega očenaša ni zmolil zastonj. S tem je branjevec po obtožnici ustvarjal razpoloženje za izpremembo političnega in socialnega reda v državi ter ščuval na razdor med sloji ter žalil čast dekana Škrbca. Na razpravi pred senatom se je obtoženi Grošelj zagovarjal glede teh deliktov, da je na splošno govoril v zvezi s Španijo o boljševikih in v tej zvezi tudi o duhovščini in o dekanu Škrbcu, s katerim je v sovraštvu, ker mu je dekan nekoč rekel, da je po naravi komunist in ker je dijakom prepovedal kupovati pri njem francoski krompir. Branilec dr. Lemež je prikazal obtožencu očitane besede kot čenče, s katerimi Grošelj ni meril na red in mir v naši državi, ker je bil govor o Španiji. Glede besed o duhovnikih in o dekanu pa gre kvečjemu za žaljtev in ne za ščuvanje sloja proti sloju. Grošelj je bil obsojen na 20 dni zapora in na 300 Din denarne kazni zaradi debate o boljševikih, s čimer je delal nerazpoloženje zoper red in mir v državi, ter zaradi žalitve uradnega organa dekana Škrbca.

10 letnica Lindberghovega poleta čez ocean

Pred 10 leti je položil mlad ameriški letalec temelje zračnega prometa čez ocean

Danes pred 10 leti je na letališču v Bourgetu v Parizu pristal mlad, drzen letalec, ki je v 33 urah 27 minutah kot prvi preletel ocean med Ameriko in Evropo. Bil je to 25letni ameriški poštni letalec Charles Lindbergh, ki je čez noč zaslovel po vsem svetu.

Za prvi polet preko oceana so Američani razpisali 25.000 dolarjev in prijavilo se je več tekmovalcev. Med njimi sta bila tudi slavna francoska letalca Nungesser in Coli, ki sta hotela preleteti ocean v nasprotni smeri. Štirinajst dni prej sta startala v Parizu, a že nekaj ur po njunem startu se je za njima izgubila sled. Junaška letalca sta našla svoj grob v širnem oceanu. Za polet preko oceana sta se pripravljala tudi Chamberlain in Byrd, ki sta bila znana letalca in so ju smatrali za prvaka ameriškega letalstva, dočim je bil Lindbergh skromen letalec, katerega ime je bilo povsem neznano. Toda v St. Louisu se je našlo več mecenov, ki so podprli njegovo drzno akcijo in tako se je Lindbergh v petek 20. maja 1927 odločil za polet. Ob 12.50 evropskega časa se je pojavil na newyorškem letališču in ker so bila vremenska poročila ugodna, je krenil na pot. Drzni letalec je letel sam, njegova edina spremljevalka je bila siva mačka. S seboj je imel tudi drug amulet, suho kost kokošjega bedra, ki naj bi ga varovala nesreče.

In imel je srečo. Rahla meglica je še ležala nad aerodromom, ko je startal. Lindberghovo letalo se je zaradi preobleženosti komaj dvignilo, že čez nekaj minut pa je bilo letalo več sto metrov visoko in izginilo je številnim gledalcem izpred oči. Vremenske opazovalnice so napovedovale ugodno vreme. Sprva je nagajala megla, ki pa se je kmalu razpršila in Lindberghu v hrbet je potegnil ugoden veter. Nad oceanom se je vreme še zboljšalo in letalec je imel krasen razgled. Kmalu po odhodu so opazili Lindberghovo letalo nad Springfieldom, 180 km jugovzhodno od Halifaxa, nato v Meteganu, pozneje v Milfordu, v Mulgraveu in nazadnje pri rtiču Bretonu. Takrat je imel letalec za seboj že 1400 km. Letel je s povprečno brzino 175 km na uro. Ker je letel nizko nad oceanom, je njegovo letalo opazilo tudi več parnikov na Atlantiku, ki so sproti obveščali Ameriko o poletu. V soboto ob 17.50 je Reuter javil, da je Lindberghovo letalo nad Corkom na Irskem.

Ocean je bil v tem trenutku dejansko že preleten. Toda Lindberghov cilj ni bila Irska, temveč Pariz, kjer so bili medtem na letališču že uredili vse potrebno za sprejem. Ob pol 20. je angleška admiraliteta sprejela radiogram, da je Lindberghovo letalo preletelo Plymouth, uro pozneje je imel letalec za seboj že Cherbourgh. Dotlej ugodno vreme pa se je nenadoma poslabšalo in prihrumela je huda nevihta, ki ji je pa letalec srečno ušel.

Takoj po prvih poročilih, da se Lindbergh bliža francoski zemlji, so se začele na pariških ulicah zbirati ogromne množice ljudi, ki so hitele proti letališču v Bourgetu. Letališče je bilo lepo razsvetljeno, ogromni žarometi so metali snope žarkov na vse strani neba. Vrenje na aerodromu je bilo nepopisno, množica je naraščala od minute do minute in že okrog 21. se je na aerodromu gnetlo 150.000 ljudi, ki so nestrpno pričakovali smelega letalca.

Ob 22.45 se je med množico razlegal en sam klic: »Pristaja!« V tem hipu je tudi že okoli 20.000 ljudi prebilo goste policijske kordone in vse je drvelo v sredino letališča, kamor se je bilo spustilo Lindberghovo letalo. Letalec je skočil s sedeža in še predno so ljudje obkolili letalo, je izginil. Nihče ni vedel, kam je odšel. Navdušena množica pa je začela cefrati in trgati njegovo letalo, vsak je hotel vzeti košček za spomin. Policija je le s težavo napravila red in rešila letalo uničenja.

Lindbergha so medtem odpeljali v spremstvu stražnikov v upravno poslopje letališča. Ko je množica to zvedela, je začela oblegati hišo in klicanja ni bilo konca ne kraja, vsi so hoteli videti Lindbergha. A namestu njega se je na balkonu najprej pojavil ameriški poslanik in za njim neki francoski polkovnik, ki sta skušala pomiriti razburjene ljudi, toda zaman. Šele ko se je pojavil Lindbergh, se je množica za hip pomirila, nato pa je planila v orkan navdušenja, ki se ni hotel poleči. Lindbergh se je množici zahvalil za pozdrave in se umaknil.

Istočasno kakor v Parizu je kipelo veselje tudi v Newyorku. Polovica meščanov je bila na ulicah, kjer so ogromni transparenti ljudi sproti obveščali o poletu. Vsako uro so izšle posebne izdaje in pred uredništvi je bil ogromen naval. Ko je prišla vest, da je Lindbergh srečno priletel v Pariz, je nastalo v mestu radostno razpoloženje, ki se dolgo ni poleglo.

LINDBERGHOVO LETALO

»Spirit of St. Louis« je bilo enokrovnik in razmeroma majhno. Razpetina kril je znašala 12.80 m, maksimalna hitrost 180 km na uro. Imelo je motor tipa Wright. Letalo je tehtalo 2370 kg in je vzelo na polet 1605 kg bencina in 168 kg olja.

Ta polet je bil zmaga mladosti in poguma nad Atlantikom, bil pa je tudi dokaz velikega napredka moderne tehnike na polju letalstva. Lindberghu pa je prinesel svetovno slavo.

Možje v Ameriki so reveži

V Ameriki so zakonski možje veliki reveži. V elegantni newyorški restavraciji je sedel oni dan ugleden trgovec William Seymour in da bi se ne dolgočasil, je imel s seboj mlado svetlolasko. Kar so se pojavile pred restavracijo tri sodnice, tri priletne dame in brž so vprašale plačilnega, kje sedi trgovec Seymour. Plačilni je takoj zavohal nevarnost za svojega gosta in odgovoril je, da je gospod že davno odšel. Dame mu pa niso verjele. Jele so stikati po vseh kotičkih in kmalu so našle grešnika, skritega v najtemnejšem kotičku. Poveljnica ženske patrulje je pri priči potegnila korobač in tedaj se je pričel ples. Ubogi trgovec je dobil najprej udarec po obrazu, njegova prestrašena spremljevalka je zbežala, gospodje pri sosednih mizah so vstali in ker tudi sami niso imeli čiste vesti, so jo brž popihali, ne da bi poravnali račun.

Dame v lokalu so kričale in razgrajale, dokler ni prispela policija, ki jih je odvedla pred komisarja. Tam so spoznali v vročekrvnih damah trgovčevo ženo in njeni sestri. Sodnik je naložil ksantipi s korobačem globo 100 dolarjev, žena je pa zapovedala možu: »Plačaj globo!« In res jo je takoj plačal. Potem mu je pa zapovedala naj hitro naroči taksi. Tedaj je pa ubogega moža minila potrpežljivost. Odločno je odkimal z glavo in zbežal v temno noč. Domov se baje sploh ni vrnil, žena je pa drugi dan vložila tožbo zaradi nezvestobe in svojevoljnega odhoda z doma. Zakonski možje v Ameriki so res veliki reveži.

Slavni možje o zakonu

Balzac: Če spita mož in žena v ločenih spalnicah, lahko iz tega sklepamo, da sta se odločila za ločitev zakona ali pa spoznala tajno zakonske sreče.

Havelock Ellis: Večina ljudi, zlasti pa ženske zahrepene v nekaterih trenutkih ali v izvestnih razdobjih življenja po otrokih.

Dr. Hamilton: Skoraj vsaka ženska lahko ljubi skoraj vsakega moškega, če ima mnogo denarja in če ga hoče žrtvovati v njeno korist.

Vandervelde: Mnogo boljše izglede ima zakonsko življenje, kjer nadkriljuje mož ženo po inteligentnosti, kakor tam, kjer je to narobe.

Dr. Norman Haire: Če hočem biti odkrit, moram priznati, da je samo en zakon izmed štirih kolikor toliko posrečen.

Dr. Brehn: Resnično plemenite zakonske zveze lahko najdemo samo med pticami.

Stoletje stekla

Govorimo o kamenitli, bronasti, železni in jekleni dobi. Zakaj bi ne mogli trditi, da se bližamo stoletju stekla? Steklo namreč vedno bolj stopa v ospredje našega življenja. V Newyorku nameravajo zgraditi iz stekla nov velik predor pod reko Hudson. Za svetovno razstavo, ki bo v Newyorku leta 1939, bodo zgradili več krasnih velikih palač, večino iz stekla. V Severni Karolini grade ogromne tovarne tudi vse iz stekla. Kamor se ozremo lahko vidimo, kako postaja steklo vedno bolj in bolj gradbeni material bodočnosti.

Še nekaj desetletij in baje navadne opeke sploh ne bomo več poznali, ker jo bo povsod izpodrinilo in nadomestilo steklo. Tudi beton dobiva v steklu nevarnega konkurenta. Steklenj nebotičniki vzdrže baje najmanj 50 krat toliko kakor železobetonski. Vse torej kaže, da stojimo na pragu novega in krasnega stoletja stekla. Seveda bi bilo pa še bolj razveseljivo, če bi stali vsaj na pragu novega stoletja miru.

GROŽNJA

Žena: Ali mi kupiš novo pomladno obleko, ali pa navijem radio...

TAKTICEN KAŠELJ

— Snoči sem videl tvojo ženo v gledališču. Sirota je tako kašljala, da so jo vsi gledali. Ali je bolna?

— Kaj še! To je samo njena taktika. Imela je namreč na sebi novo obleko.

Paul Hilsö: 45

Molčeči maščevalec

Roman

— Da mu poveste njen naslov?

— Da.

— Kaj ste govorili s policijskim ravnateljem?

— Da, danes popoldne. Povem vam kratko, zakaj. Ker je policija osumila gospodično Sallineyevo umora, sem seveda pričakoval, da bo aretirana, čim se pokaže, da je ona mlad žena, ki jo iščejo.

— Seveda, to je jasno.

— No, torej — — zato sem poiskal policijskega ravnatelja, ki ga nekoliko poznam in razložil sem mu svojo teorijo o tej zadevi. Očividno mi je dal prav, kajti obljubil mi je, da en teden ne bo ničesar ukrenil proti gospodični Sallineyevi, jaz sem mu pa obljubil, da bom ta čas vse pojasnil.

— To torej pomeni, da bo gospodična Sallineyeva aretirana najpozneje v enem tednu, če ne pojasnite zagonetnega umora?

— Da.

— Policijski ravnatelj je torej mislil, da je gospodična Sallineyeva kriva?

— Seveda, če se je ona peljala usodne noči v avtomobilu. Sicer pa niti jaz, ki se gotovo spoznam v tem bolj, kakor policija, ne morem reči nič točnega. Kako morete zahtevati od policijskega ravnatelja, naj bo o tem točno poučen.

— Samo en teden?

Bill je skoraj obupano pogledal moža pred seboj. Upal je sicer, da bo zagonetka kmalu pojasnjena, morda že čez nekaj dni, toda zdaj ko je stal pred dejstvom, se mu je zdel teden mnogo prekratek. Kako neki bi mogel v enem tednu najti pravega morilca?

— Mislim, da ne potrebujem več kakor dva dni, — je odgovoril »Molčeči maščevalec«

Potem je pa dvignil čašo in jo izpraznil do dna.

— Ali smem še natočiti?

— Hvala, da. To je ena mojih slabosti — da zelo rad pijem whisky.

Bill je znova natočil, potem sta pa sedela nekaj časa molče. Zdelo se je, da »Molčeči maščevalec« o nečem razmišlja.

— Ali je vam torej jasno, da se gospodični Sallineyevi prvi teden ni treba ničesar bati?

Bill je prikimal.

— Svetujem vam, da jo posetite čim večkrat, to jo bo pomirilo. Blagodejno bo vplivalo na njo, če bo mogla govoriti s človekom, ki ji bo znal vrniti zaupanje, — je nadaljeval »Molčeči maščevalec«.

— Že jutri sem se nameraval odpeljati tja, ker v mestu itak nimam važnih opravkov. Imam sicer sejo v Londonu ob šestih...

— Toda do šestih je še dolgo, — je dejal »Molčeči maščevalec« smeje. — Sicer vam pa malo počitka tudi ne bo škodilo.

Za hip je obmolknil, potem je pa nadaljeval resno:

— Advokat Morran, dovolili ste mi razpolagati z vami v tej zadevi in rad bi storil to. Seveda vas bom kolikor mogoče varoval vsake nevarnosti, ki jo bom lahko preprečil, kajti nevarnost preži na vsakega, kdor si drzne dotakniti se te stvari. Sicer vas pa potrebujem v prvi vrsti kot nekakšno pričo.

— Razpolagajte z menoj in ne ozirajte se na nevarnost. Si bom že kako pomagal.

— Morda — toda ljudje, proti katerim se boriva, ne poznajo strahu, njim je en umor več ali manj postranska stvar. Kot rečeno, bom kar se da previden, vendar pa nevarnost ni izključena. Ne bom tajil, da pojde morda za življenje.

Nekaj časa je zamišljeno sedel.

— Da bi le vedel, kako naj to storim — — da bi le vedel.

— Ali vam ne morem pri tem pomagati? — se mu je ponudil Bill.

— Ne, tu ne morete ničesar storiti. Tu je moja teorija pravilna. Gre za to, da izsilim odločitev — — da, vseeno, kakšno, ne vem pa kako naj to storim. Sicer pa upam, da bo že kako šlo.

— Kaj pa če se vaša teorija ne bo obnesla?

— V tem primeru pa ne bom mogel pomagati gospodični Sallineyevi — čeprav bom povzročil v vsej zadevi presenečenje. Sicer se bo pa kmalu pokazalo, kaj se da storiti.

Počasi je »Molčeči maščevalec« izpraznil čašo in vstal.

— Prišel sem v prvi vrsti z namenom pomiriti vas in gospodično Sallineyevo in opozoriti vas, da morate biti previdni in pripravljeni, če bi vas potreboval.

— In vendar mislite, da se lahko odpeljem iz Londona?

— Jutri — toda pojutrišnjem morda ne. Ali ste povedali gospodični Sallineyevi kaj o meni?

— Da.

— Bodite tako prijazni in izročite ji moje pozdrave.

Počasi je stopil k vratom. Spotoma je vzel svoj plašč, ki ga je bil položil čez naslanjač in Bill mu je pomagal obleči ga. »Molčeči maščevalec« se je zasmejal s tistim porogljivim nasmehom, ki je šel včasih na živce.

— Ko stopim na ulico in ko me zagledajo nočne ptice, bodo mislile, da se vračam z maskerade.

V njegovem glasu je bila globoka grenkoba, v njem je zvenela struna otožnosti. Kar se je obrnil naravnost k mlademu pravniku. Počasi in previdno je potegnil iz žepa tulec, ga odprl in pokazal Billu.

Bill je zagledal velik biser. Bil je krasen dragulj čudovitega rdečkastega sija, kakršnega še nikoli ni videl.

— Prekrasen je.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.